

Meclov – rovinné sídliště v poloze Za Humny

Příspěvek ke struktuře osídlení krajiny v podhůří Českého lesa v mladší době bronzové

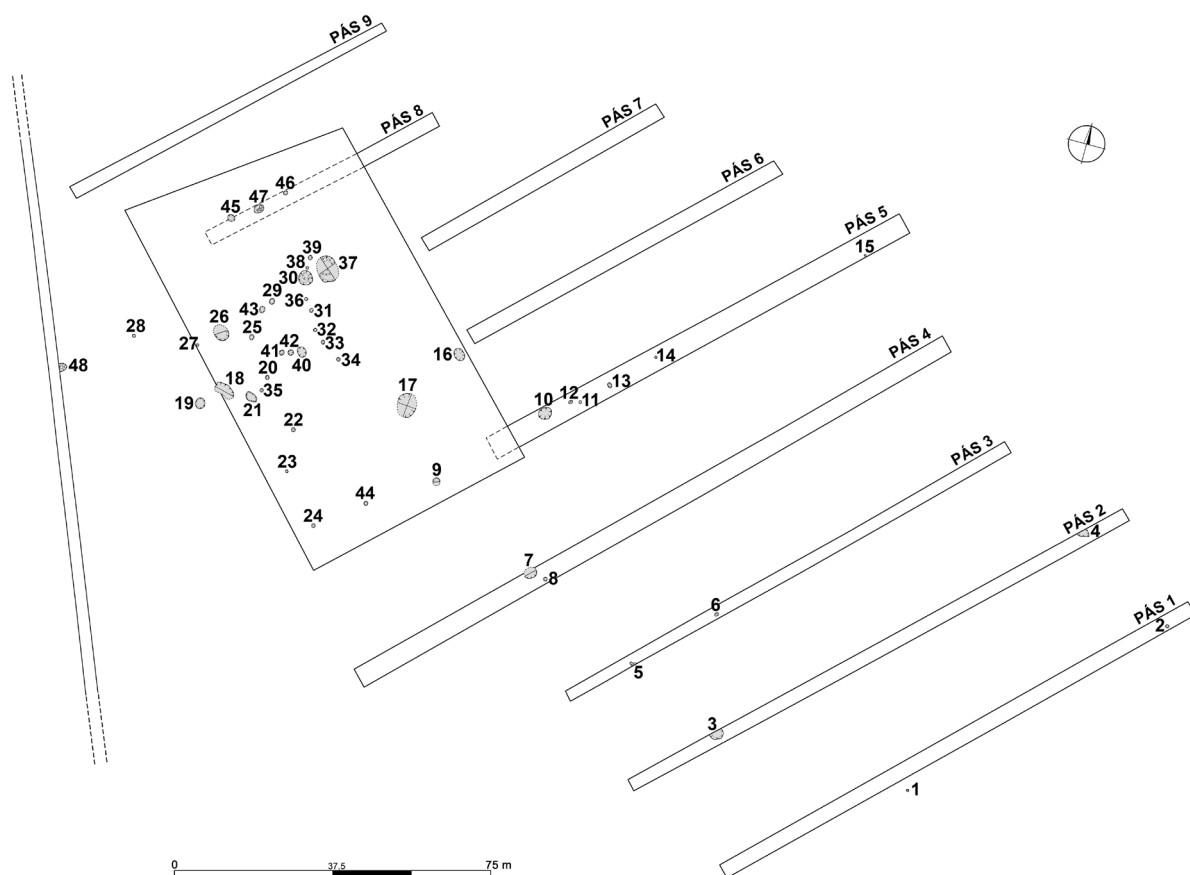
Antonín Zelenka

Abstrakt: Záchranný archeologický výzkum vyvolaný výstavbou bioplynové stanice při areálu zemědělského družstva v Meclově (poloha Za Humny) zachytil část rovinného sídliště, které bylo na základě zlomkové keramiky z výplně zahloubených objektů datováno do stupně HaA2/HaB1, tj. na přechod mezi mladší a pozdní dobu bronzovou. Právě v tomto období zažívá pravěké osídlení regionu středního a dolního toku Černého potoka svůj vrchol. Sídlištní objekty poskytly bohatý keramický materiál, který může sloužit jako srovnávací materiál pro další studium osídlení mladší doby bronzové ve sledovaném regionu.

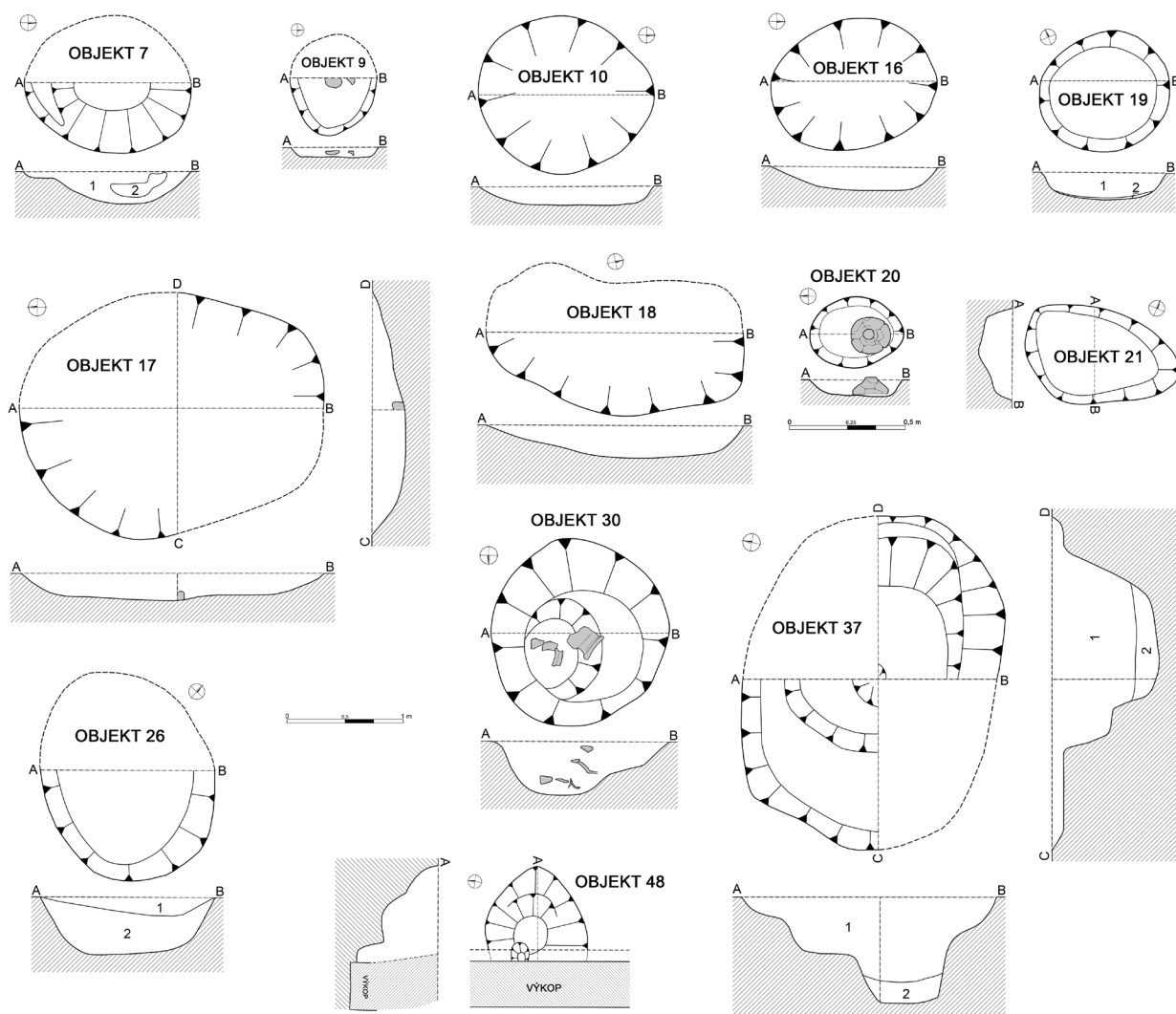
Klíčová slova: Domažlicko – rovinná sídliště – struktura osídlení – mikroregion – Černý potok – mladší doba bronzová – milavečská kultura – stupeň HaA2/HaB1.

1 Úvod

Práce se bude snažit zachytit strukturu osídlení oblasti středního a dolního toku Černého potoka v mladší době bronzové, kdy pravěké osídlení v podhůří Českého lesa dosahuje svého vrcholu jak v intenzitě, tak i v rozsahu osídlené plochy. Vybranou krajinnou sondou tvoří katastry dnešních

Obr. 1: Meclov, okr. Domažlice. Celkový plán výzkumu lokality Za Humny. Obr. 1–2 zpracovala L. Ornová.

Obr. 2: Meclov, okr. Domažlice, poloha Za Humny. Výběr sídlištních objektů z mladší doby bronzové.

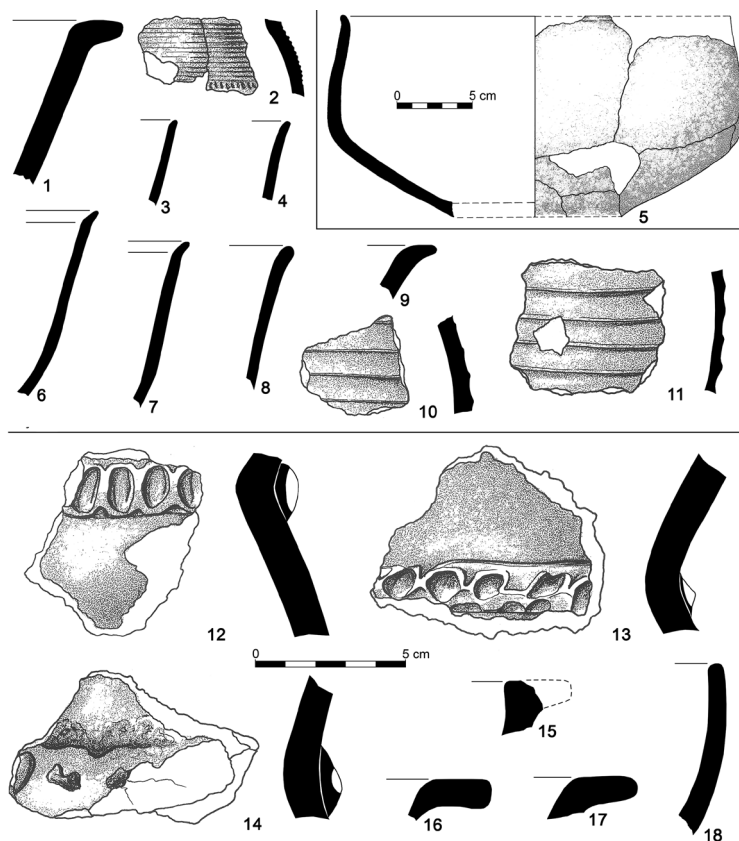
obcí Otova, Ohnišovic, Meclova, Březí, Mašovic a Mračnic, vše v okr. Domažlice. V minulosti zde probíhaly intenzivní povrchové sběry pracovníků Západočeského muzea v Plzni a Muzea Chodska v Domažlicích, které mohly být v několika případech ověřeny a doplněny plošnými výzkumy v souvislosti s komerční výstavbou. Jedním z nich byl i archeologický výzkum plochy určené pro výstavbu nové bioplynové stanice na okraji areálu zemědělského družstva v Meclově, kterému se budeme dále podrobněji věnovat.

2 Přírodní prostředí regionu středního a dolního toku Černého potoka

Oblast středního a dolního toku Černého potoka patří k povodí Radbuzy v předhůří Českého lesa.

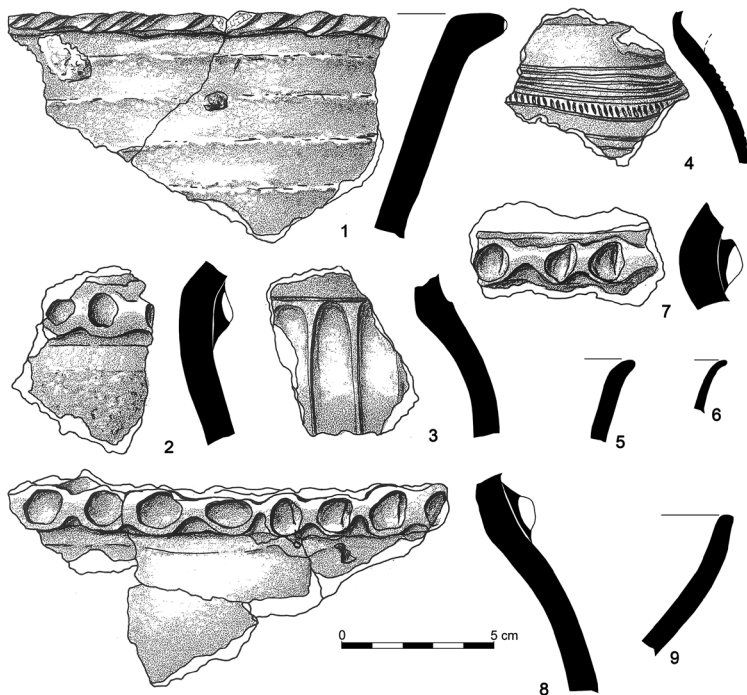
Samotný Černý potok (jinak zvaný též Čerchovka) pramení pod severními svahy Čerchova v nadmořské výšce 787 m, sbírá tak vodu z vrcholových partií horských hřebenů. Ve svém horním toku nejprve směřuje k východu, v okolí Pece pod Čerchovem se prudce obrací k severu, aby se po soutoku s Pivoňkou u Ohnišovic znovu otočil k východu, kde u Horšovského Týna splyne s Radbuzou. Dalším významným přítokem je kromě výše zmíněné Pivoňky také říčka Bystřice ústící do Černého potoka zprava před Trhanovem. Mezi přítoky nižšího řádu patří potoky Kleněčský, Mlýnecký, Vlkanovský a Mračnický. Tato základní vodní síť, jak si později ukážeme, výrazně strukturovala pravěké osídlení celé oblasti.

Geomorfologicky patří region středního a dolního toku Černého potoka k celku Podčeskoleské pahorkatiny, resp. k jejímu podcelku, Chodské

Obr. 3: Meclov, okr. Domažlice, poloha Za Humny. Zlomková keramika ze sídlištních objektů. 1–11: objekt 7; 12–18: objekt 9.

Obr. 3–18 a 20–22 kresba M. Mašková, P. Peterková, L. Ornová.

Obr. 4: Meclov, okr. Domažlice, poloha Za Humny. Zlomková keramika ze sídlištních objektů. 1–9: objekt 10.

pahorkatině, dělicím se na několik dílčích okrsků. Hřebený Českého lesa zde přecházejí do mírně zvlněné krajiny s nehlubokými kotlinami a jen mělce zahloubenými a široce rozevřenými údolními vodními toků (*Bína – Demek 2012, 32*). Dnes jen málo zalesněný okrsek Poběžovické pahorkatiny představuje plochou tektonickou sníženinu se zbytky zarovnaného třetihorního povrchu (*Demek 1987, 408*). Skální podklad je poměrně pestrý. Tvoří ho proterozoické pararuly, dále prvohorní vyvřeliny, konkrétně karbonské diority a gabra s vložkami pegmatitů, v okolí vodních toků překryté terciárními a kvartérními sedimenty (*Vejnar 1980, list 21-232 Horšovský Týn*). Pedologická mapa uvádí v povodí středního a dolního toku Černého potoka hnědé půdy, dále v blízkém okolí Meclova illimerizované půdy, které jsou nejvíce rozšířeny ve středních výškových polohách, zejména v pahorkatinách a vrchovinách. Setkáme se u nich s jevem zvaným oglejení, kdy jílem obohacený a málo propustný horizont na svém povrchu dočasně zadržuje srážkovou vodu, která způsobuje koncentraci oxidů železa do rezivě hnědých konkréci (*Tomášek 2000, 47; půdní mapa v příloze*).

Podle rekonstrukční geobotanické mapy se lokalita nachází v pásu acidofilních doubrav, v údolí Černého potoka a Pivoňky doplněném luhy a olšinami (*Mikyška 1968, list M-33-XIX Mariánské Lázně*). Klimaticky území náleží k oblasti MT 5 s krátkým, mírným, suchým létem a chladnou, suchou zimou s normálním až krátkým trváním sněhové pokrývky (*Quitt 1971, 12*). Roční úhrn srážek činí 550–600 mm, průměrná teplota 7 °C.

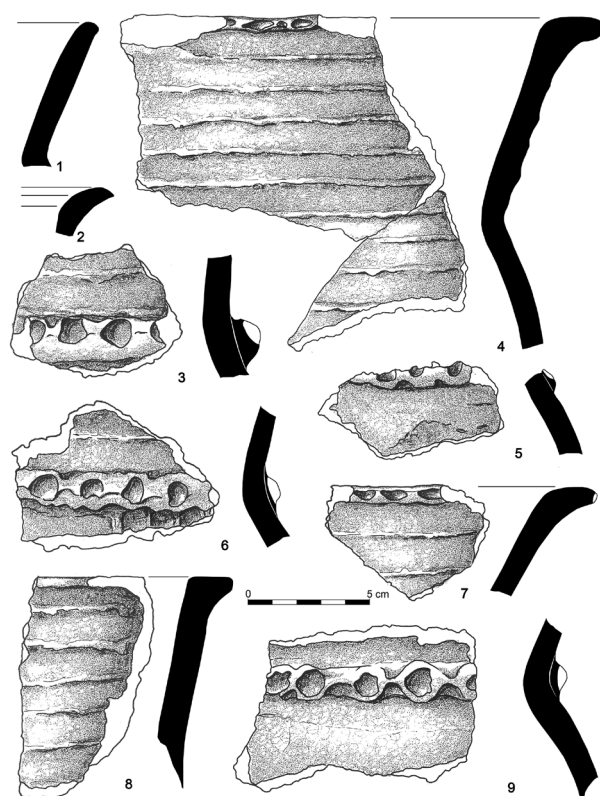
3 Nálezová situace a prostorové rozložení lokality v poloze Meclov – Za Humny

V létě 2011 bylo při výstavbě nové bioplynové stanice na severovýchodním okraji areálu zemědělského družstva

v Meclově (parcelní čísla 461, 463, 466, 471 a 472) zachyceno rovinné sídliště z mladší doby bronzové. Osídlení tohoto místa bylo známo již na základě předchozích povrchových sběrů (Řezáč – Metlička – Břicháček 2009). Rovinné sídliště v poloze s pomístním názvem Za Humny leží v nadmořské výšce 400–401 m na mírném jihovýchodním svahu nad levým břehem Černého potoka meandrujícího v široce rozevřeném údolí severovýchodně od Meclova až k jeho soutoku s Radbuzou mezi Svatou Annou a Novou Vsí u Horšovského Týna. Vzdálenost k nejbližšímu vodnímu zdroji, Černému potoku, činí cca 200 m. Archeologicky pozitivní situace v podobě zahloubených objektů (sídlištní, kůlové/sloupové jámy, zásobní jámy) se koncentrovaly v severozápadní části skrývané plochy. Všechny sídlištní objekty byly zahloubeny do okrově hnědé spraše pleistocenního stáří. Na skryté ploše a v bagrovaných pásích bylo zachyceno celkem 48 zahloubených objektů různého charakteru (obr. 1).

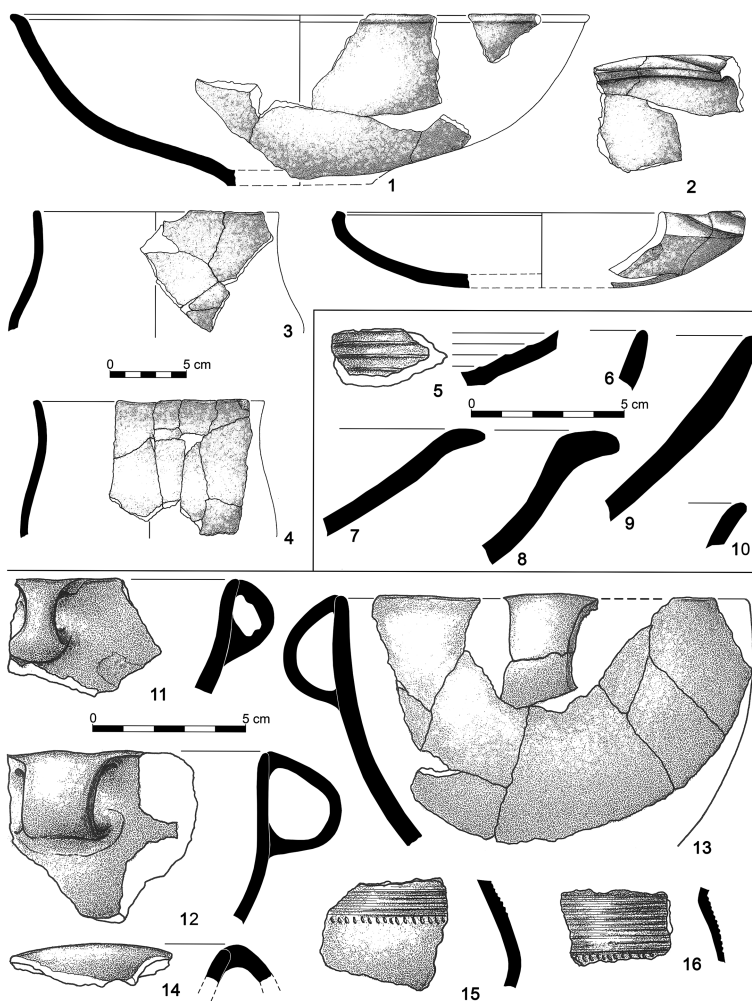
Téměř polovinu z nich tvoří tzv. sídlištní jámy (23×) různého tvaru, od vejčitých přes oválné až k pravidelně kruhovým. Hloubka se pohybovala mezi 10 až 50 cm, přičemž největší množství objektů se zahlubovalo jen 20 až 30 cm do sprašového podloží. Jejich funkce však zůstává neznámá, snad s výjimkou objektu 37, který díky jeho kolmým stěnám, plochému dnu a hloubce až 95 cm můžeme považovat za zásobní. V blízkém okolí jámy nebyly zjištěny žádné stopy dřevěné zastřešující konstrukce. Z tmavě hnědošedé výplně se však nepodařilo získat žádný archeobotanický materiál.

Kůlové/sloupové jámy kruhového či oválného tvaru o hloubce 10–60 cm, většinou však bez datovacího materiálu, tvoří mezi objekty zhruba druhou polovinu (25×). Bohužel se u nich nepodařilo zjistit žádné pravidelné struktury vhodné k rekonstrukci půdorysů nadzemních staveb obytného či hospodářského charakteru. Jedinou výjimkou může být náznak řady kůlových jamek (orientace SZ–JV, vzdálenost mezi první a poslední jamkou 6 m) ve střední části skryté plochy (obj. 32, 33 a 34), která mohla tvořit část (stěnu?) kůlové stavby. Kůlové jamky dosahují průměrů mezi 34 až 36 cm. Absence rozměrnějších zahloubených objektů nepřímo potvrzuje převládající představu o kůlových nadzemních stavbách. Několik kůlových staveb datovaných do průběhu mladší doby bronzové bylo zachyceno např. na rovinném sídlišti v Plzni-Bručné, Písecké ulici (Želenka 2011, 57–60).

Obr. 5: Meclov, okr. Domažlice, poloha Za Humny. Zlomková keramika ze sídlištních objektů. 1–9: objekt 16.

V zachycené části sídliště u Meclova nebyly zjištěny žádné superpozice objektů, proto můžeme s největší pravděpodobností počítat s jedinou sídelní fází. Vzhledem k větší vzdálenosti mezi jednotlivými objekty, není jasné, jaká část sídliště byla zachycena, resp. zda se nejedná o jeho okraj. Další možností, jak vysvětlit menší hustotu osídlení, je zánik blíže neznámého množství objektů (zejména těch mělčích) v důsledku intenzivního polního hospodaření, který naše představy o charakteru sídliště značně zkresluje. S tím souvisí i otázka rozsahu sídliště. Východní hranici tvoří zaniklá vodoteč, levobřežní přítok Černého potoka. Poměrně mocné vrstvy organogenních naplavenin byly zachyceny v bagrovaných pásích (pásky č. 5–7) východně až severovýchodně od skryté plochy. Pod náplavami se nacházelo už jen sprašové podloží bez pozitivních archeologických nálezů. Západním směrem ke stávajícímu areálu družstva objektů postupně ubývá. V trase výkopu zemního elektrického kabelu vedoucího od severu k jihu mezi skrytou plochou a východním okrajem areálu družstva byl zjištěn pouze jediný zahloubený objekt (obj. 48). Bagrovaný pás č. 9 probíhající severozápadně od skryté plochy zůstal zcela negativní. Zdá

Obr. 6: Meclov, okr. Domažlice, poloha Za Humny. Zlomková keramika ze sídlištních objektů. 1–10: objekt 16; 11–16: objekt 17.

se pravděpodobně, že osídlení pokračovalo jižním až jihovýchodním směrem, po svahu k Černému potoku, resp. jeho předpokládanému soutoku se zaniklou vodotečí. V bagrovaných páslech č. 1–5 bylo zachyceno dalších několik zahluobených objektů (obj. 1 až 8).

4 Popis vybraných objektů a nálezů (obr. 2)

Objekt 7

Oválná sídlištní jáma o rozměrech 144 × 116 cm s delší osou ve směru S–J, stěny šikmé, v jižní části stupňovitě, dno mísovitě zahluobené s maximální hloubkou 29 cm, výplň tmavě hnědošedá hlinitá probarvená drobnými uhlíky a mazanicí

Výplň jámy obsahovala celkem 126 zlomků keramických nádob, z nichž bylo 14 typických. Ze střepů

bylo možno rekonstruovat hlubší mísu esovité profilace (obr. 3:5). V tvarech převažovaly mísy třech druhů: tenkostěnné mísy esovité profilace (obr. 3:6–7), jemné kónické mísy s přímou stěnou (obr. 3:3,8) či masivní hrubší mísy s vodorovně vyloženým okrajem (obr. 3:9). Vedle nich se objevují nálevkovitě rozevřená hrdla amforovitých zásobnic s vodorovně vyloženými okraji (obr. 3:1), fragmenty jemných koflíků zdobených širokými svazky obrvených rýh (obr. 3:2), či zlomky zdobené vodorovnými svazky žlábků, které snad patří amforám (obr. 3:10–11).

Objekt 9

Mělká sídlištní jáma oválného tvaru o rozměrech 88 × 76 cm s delší osou ve směru V–Z, stěny šikmé, dno ploché, maximální hloubka 10 cm, výplň tmavě hnědošedá hlinitá probarvená drobnými uhlíky a mazanicí

Z výplně jámy bylo získáno 24 zlomků keramických nádob, z nichž bylo 9 typických. Mezi tvary převažují hrubší užitkové nádoby/zásobnice s nálevkovitými hrdly a vodorovně vyloženými okraji zdobené na lomu hrdla a výdutě promačkávanou nebo hrubě důlkovanou plastickou páskou (obr. 3:12–14, 16–17). Jedním

zlomkem jsou zastoupeny jednoduché oblé mísy (obr. 3:18) a dále masivní hrubší mísy s vodorovně vyloženým okrajem (obr. 3:15).

Objekt 10

Oválná sídlištní jáma o rozměrech 152 × 136 cm s delší osou ve směru S–J, stěny šikmé, dno mísovitě zahluobené s maximální hloubkou 16 cm, výplň tmavě hnědošedá hlinitojílovitá, při dně probarvená drobnými uhlíky a mazanicí

Výplň objektu obsahovala celkem 132 zlomků keramických nádob, z toho 22 kusů bylo typických. Hrubá keramika je zastoupena především většími amforovitými zásobnicemi s nálevkovitě rozevřenými hrdly a vodorovně vyloženými okraji zdobené na lomu hrdla a výdutě promačkávanou plastickou páskou (obr. 4:1), případně hrncovitými nádobami, jemná keramika potom miskami kónickými, oblými

(obr. 4:9), esovitě profilovanými nebo miskami s odsazenými, vodorovně vyloženými okraji (jeden zlomek s vnitřním hraněním). Některé z misek jsou při vnitřním dně zdobeny soustřednými žlábkami. Jemnou keramiku dále doplňuje koflík zdobený jemnými vodorovnými rýhami s obrvením (obr. 4:4). Na pomezí mezi jemnou a hrubší keramikou stojí zlomek svisle kanelované amfory (obr. 4:3).

Objekt 16

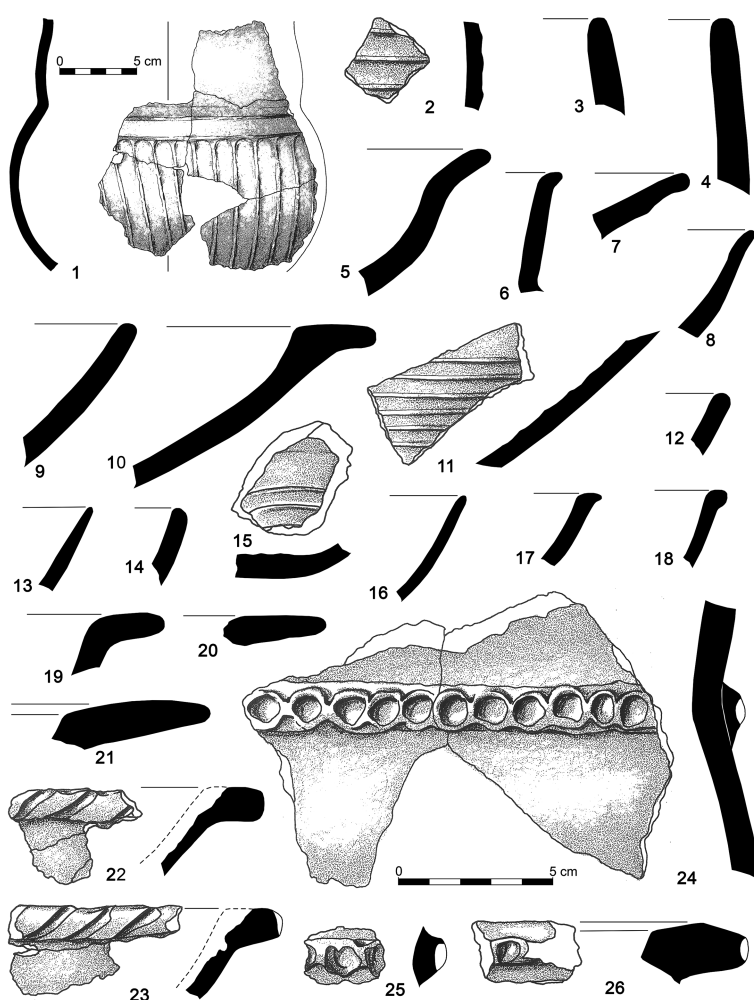
Oválná sídlištní jáma o rozměrech 140×112 cm s delší osou ve směru S–J, stěny šikmé, dno mělce mísovitě zahlobené s maximální hloubkou 20 cm, výplň tmavě hnědošedá hlinitá s ojedinělými drobnými uhlíky

Z výplně jámy pochází celkem 164 zlomků keramických nádob, z toho 21 typických. Ze střepů bylo možno slepit a kresebně rekonstruovat misku esovitě profilace (obr. 6:1), oblou misku s tordovaným okrajem (obr. 6:2) a dvě horní části amfor či etážových nádob (obr. 6:3–4). Poměr mezi vysokými (zásobnice, hrnce, amfory) a nízkými tvary (misky) je vyrovnaný. Nejvíce zastoupeným tvarem je opět hrubší amforovitá zásobnice s nálevkovitě rozevřeným hrdlem, vodorovně vyloženým okrajem a promačkávanou plastickou páskou na lomu (obr. 5:3–9). Ve dvou případech byla čelní hrana okraje zdobena hustými důlky. Nálevkovitě rozevřený, jednoduše zaoblený okraj náleží jinak blíže nespecifikovatelné hrncovitě nádobě (obr. 5:1). Misky se objevují ve třech typech: jednoduché misky oblých stěn (obr. 6:6,9), misky s odsazeným, vodorovně vyhnutým okrajem (obr. 6:7–8) a misky esovitě profilace. Vnitřní strana jedné z misek byla zdobena při dně soustřednými žlábkami (obr. 6:5).

Objekt 17

Oválná sídlištní jáma o rozměrech 260×210 cm s delší osou ve směru S–J, stěny šikmé, dno mísovitě zahlobené, mírně zvlněné s maximální hloubkou 28 cm, výplň tmavě šedohnědá hlinitá probarvená drobnými uhlíky a mazanicí.

Výplň objektu obsahovala celkem 413 zlomků keramických nádob, z toho 59 kusů bylo typických.

Obr. 7: Meclov, okr. Domažlice, poloha Za Humny. Zlomková keramika ze sídlištních objektů. 1–26: objekt 17.

Ze střepů bylo možno slepit a kresebně rekonstruovat koflík s oblými stěnami (obr. 6:13) a také etážovou nádobu se spodní částí zdobenou plošnou kanelurou (obr. 7:1). K hrubé a středně hrubé keramice můžeme zařadit velké amforovitě zásobnice s nálevkovitým hrdlem, vodorovně vyloženým okrajem a promačkávanou plastickou páskou na lomu. Někdy je čelní hrana okraje zdobena hustým promačkáváním nebo přesekáváním, několik okrajů je na vnitřní straně hraněno (obr. 7:22–26; 8:1–14). K hrubší keramice může být řazen zlomek větší misky s odsazeným, vodorovně vyloženým okrajem (obr. 7:10). Dvojkónickým nádobám, resp. okřínům, mohou patřit kónická hrdla se zaoblenými okraji, případně i zlomek zdobený vodorovnými žlábkami (obr. 7:2–4). Jemná keramika je zastoupena miskami a koflíky různých druhů. Mezi miskami převažují tvary oblé (obr. 7:9, 14, 16) či kónické

(obr. 7:7, 12–13), misky esovitě profilace jsou v menšině (obr. 7:8). Vnitřní strana dvou misek byla zdobená při dně soustřednými žlábkami (obr. 7:11, 15). Poměrně hojně se objevují také koflíky, kónické (obr. 6:14), oblé (obr. 6:12–13) i esovitě profilované (obr. 6:11). Tenkostěnné koflíky s odsazeným hrdlem jsou bohatě zdobeny rytými pásy rýh v kombinaci s obrvením (obr. 6:15–16). Na pomezí mezi středně hrubou a jemnou keramikou stojí amfory resp. etážové nádoby se spodní částí zdobenou v ploše svislou kanelurou. Přechod mezi oběma částmi nádoby je zvýrazněn dvojicí vodorovných žlábků (obr. 7:1). Několik střepů pochází z nezdobených, vyduřtých horních částí.

Objekt 18

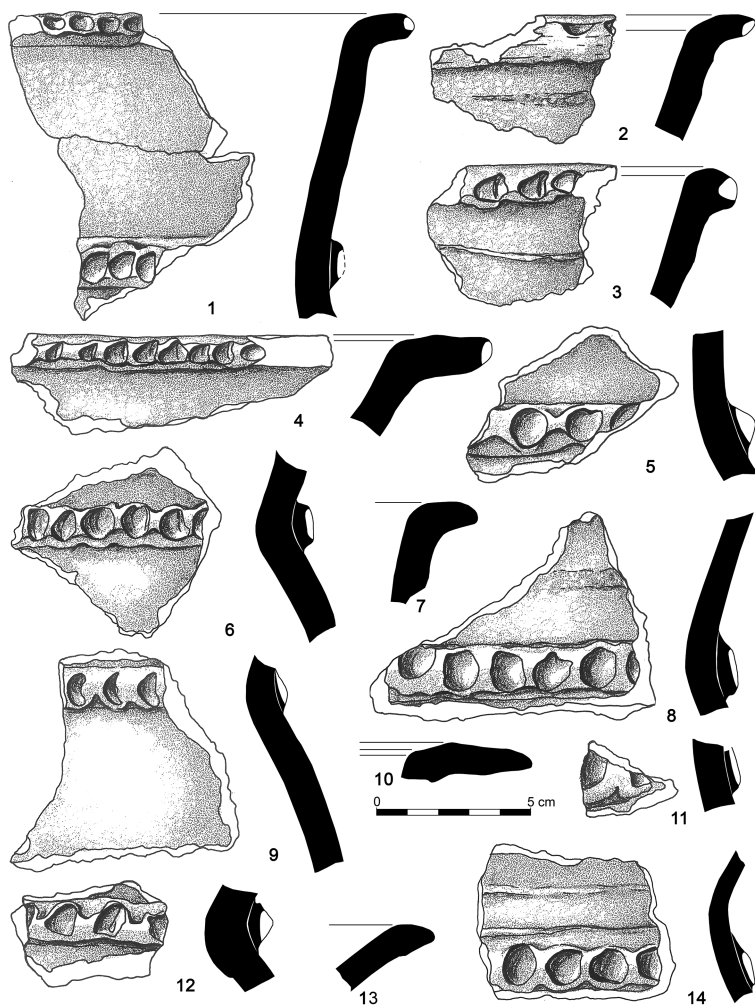
Nepravidelně oválná sídlištní jáma o rozměrech 220×116 cm s delší osou ve směru S–J, stěny šikmé, dno mísovitě zahluobené s maximální hloubkou 32 cm, výplň tmavě šedá hlinitá s drobnými uhlíky, při dně probarvená okrovým podloží

Z výplně jámy pochází celkem 107 zlomků keramických nádob, z toho 20 typických. Ze střepů bylo možné rekonstruovat horní část větší zásobnice s nálevkovitým hrdlem a vodorovně vyloženým, žlábkovaným okrajem (obr. 9:1). Další amforovitě zásobnice jsou zastoupeny zlomky šikmo nebo vodorovně vyložených okrajů (obr. 9:10–11) či zlomky stěn zdobených promačkávanou plastikou páskou (obr. 9:7–8). Některé z okrajů jsou zdobeny hustým přesečáváním (obr. 9:2, 6). Ke hrubé až středně hrubé keramice řadíme zlomek kónického, esovitě profilovaného hrdla větší dvojkónické nádoby/okřínu (obr. 9:3) či zlomky zdobené vodorovnými či svislými žlábkami, které mohou patřit amforám či právě okřínům. Do kategorie jemné keramiky patří zlomek stěny koflíku zdobený jemně rytými vodorovnými pásy rýh lemovanými zdola šikmým obrvením (obr. 9:4) či zlomek tenkostěnné misky esovitě profilace (obr. 9:9). Nezdobený esovitě profilovaný spodek nádoby může patřit koflíku nebo misce esovitě profilace (obr. 9:5).

Objekt 19

Kruhová až mírně oválná sídlištní jáma o rozměrech 116×106 cm s delší osou ve směru SZ–JV, stěny šikmé, dno mělce mísovitě zahluobené s maximální hloubkou 24 cm, výplň tmavě hnědošedá hlinitá, při východním okraji jámy probarvená mazanici, při dně větší koncentrace uhlíků

Výplň jámy obsahovala 42 zlomků keramických nádob, z nichž bylo 13 typických. Hrubou až středně hrubou keramikou zastupují masivnější mísy oblých stěn s odsazenými, vodorovně vyloženými okraji (obr. 9:20), někdy zdobené při dně či na horní ploše okraje žlábkováním (obr. 9:17, 21). Jeden z odsazených okrajů je zdoben tordováním (obr. 9:12). Vně tužované kónické hrdlo patří dvojkónické nádobě/okřínu (obr. 9:16). K jemné keramice řadíme zlomek tenkostěnného koflíku zdobeného rytou mřížkou, k němuž může patřit i nálevkovitě rozevřené odsazené hrdlo s hroty

Obr. 8: Meclov, okr. Domažlice, poloha Za Humny.
Zlomková keramika ze sídlištních objektů 1–14:
objekt 17.

zeslabeným, šikmo vyhnutým okrajem (obr. 9:22–23), dále zlomek misky oblých stěn (obr. 9:19), zlomek stěny cedníku (obr. 9:13), či zlomek esovitě profilované horní části amfory nebo etážovité nádoby (obr. 9:15).

Objekt 20

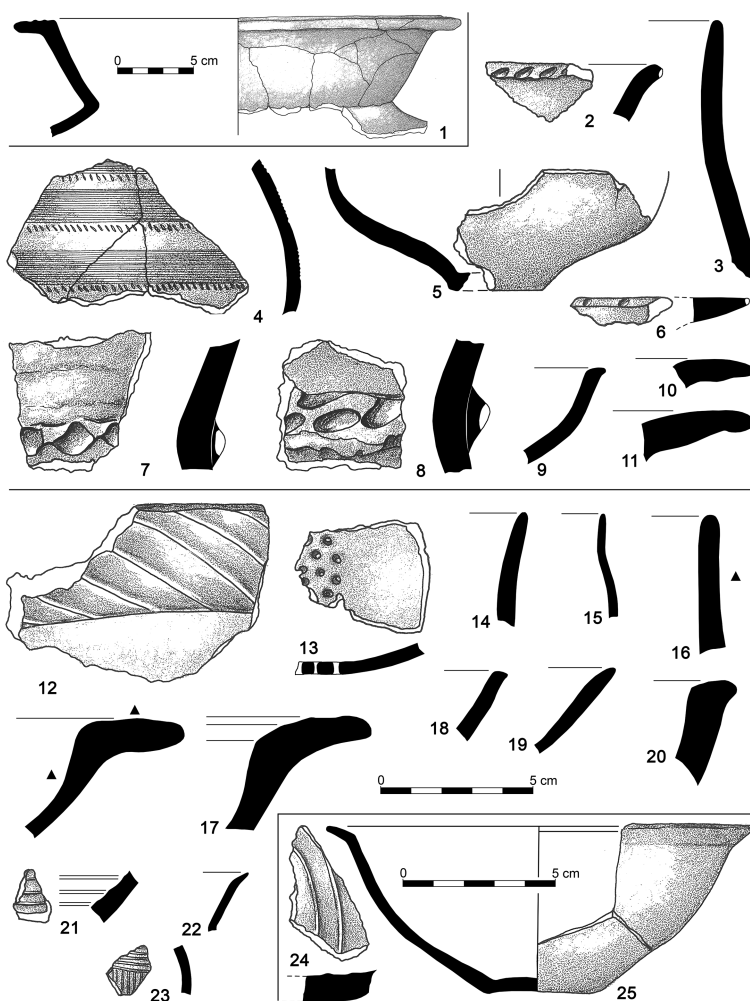
Oválná sídlištní jamka o rozměrech 40×32 cm s delší osou ve směru S–J, stěny strmě šikmé až kolmé, dno ploché s maximální hloubkou 10 cm, výplň tmavě hnědošedá hlinitá, místy probarvená okrovým podloží

Při jižní stěně jamky ležela dnem vzhůru miska esovitě profilace s výrazně šikmo vyhnutým okrajem, kterou bylo možno rekonstruovat (obr. 9:25). Nálezový soubor doplňoval zlomek stěny pocházející z masivnější misky zdobené při dně koncentrickými žlábkami (obr. 9:24) a jeden atypický zlomek z hrubší užitkové nádoby.

Objekt 26

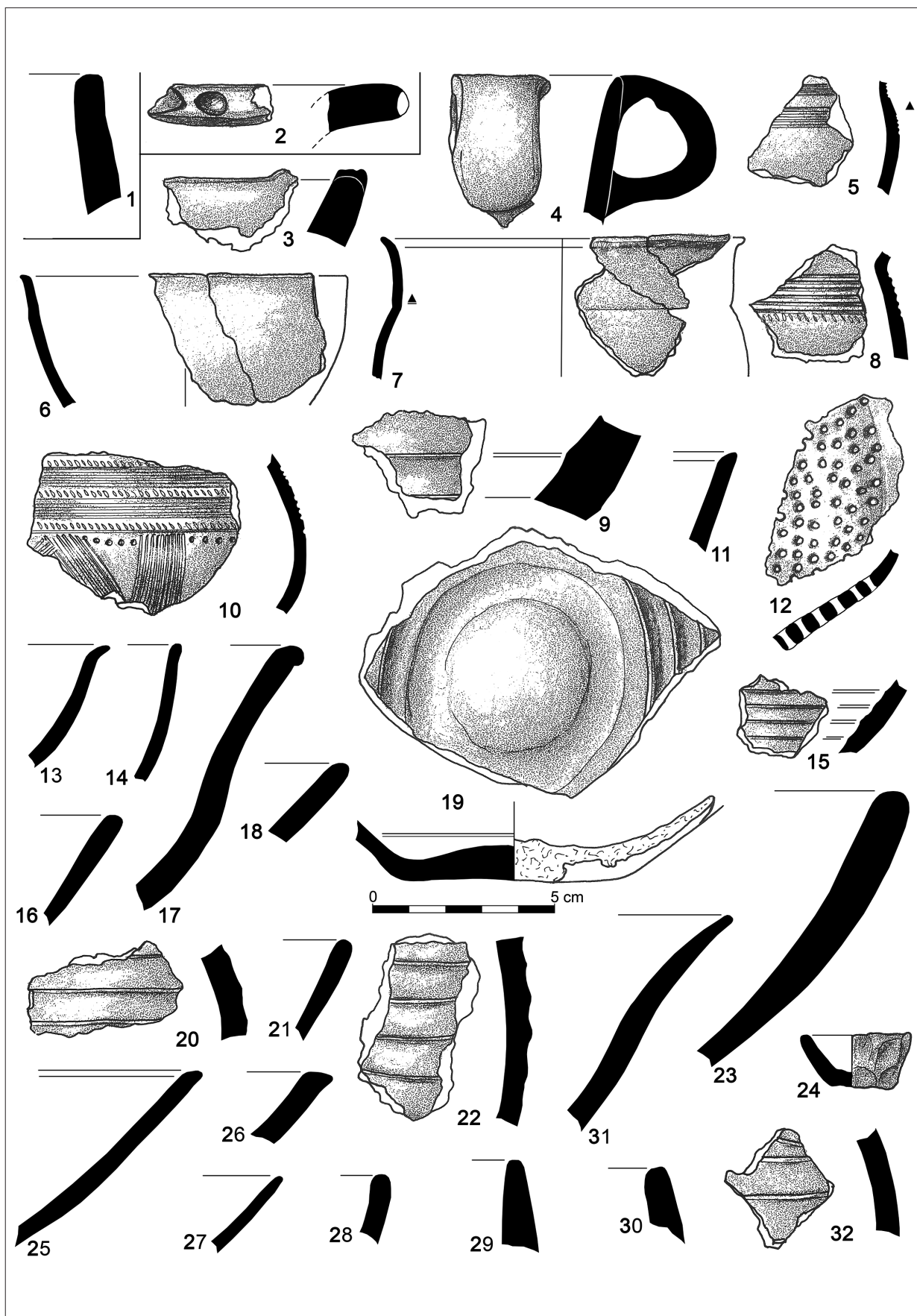
Oválná sídlištní jáma o rozměrech 148×186 cm s delší osou ve směru SZ–JV, stěny strmě šikmé, dno mísovitě zahluobené s maximální hloubkou 50 cm, výplň v horní části objektu světle šedohnědá hlinitojílovitá, ve spodní části tmavě šedá hlinitá s vyšším obsahem drobných uhlíků a mazanice

Výplň objektu obsahovala celkem 568 zlomků keramických nádob, z toho 71 kusů bylo typických. Mezi hrubou užitkovou keramikou dominují amforovitě zásobnice s nálevkovitě rozevřenými hrdly, vodorovně vyloženými okraji zdobené na přechodu hrdla ve výduť promačkávanou plastickou páskou (obr. 11:4). Jejich hrdla jsou bez úpravy nebo vodorovně prstovaná, stěny svisle prstované (obr. 12:4), okraje jsou většinou na čelní hraně hustě promačkávané (obr. 11:5, 12–13; 12:7; 13:1). Amforovitým zásobnicím také patří s největší pravděpodobností i zlomky zdobené promačkávanou páskou (obr. 12:3, 6, 9–10). Jedním zlomkem rozevřeného, na hraně hustě promačkávaného hrdla je zastoupena vejčitá zásobnice (obr. 11:8). Problematické je zařazení některých kónických hrdel k dvojkónickým nádobám/okřínům (obr. 10:29–30), k nimž mohou

Obr. 9: Meclov, okr. Domažlice, poloha Za Humny. Zlomková keramika ze sídlištních objektů. 1–11: objekt 18; 12–23: objekt 19; 24–25: objekt 20.

patřit i některé zlomky s vodorovnými žlábkami, kterými jsou tyto nádoby zdobeny na lomu (obr. 10:20). Mezi jemnou keramikou převažovaly mísy esovitě profilace (obr. 10:13, 17, 31), jemné kónické misky s přímou stěnou (obr. 10:11, 16, 18) či misky oblých stěn (obr. 10:23, 25). Některé z nich byly při dně zdobeny koncentrickými žlábkami (obr. 10:15, 19). Unikátním tvarem je miniaturní mistička s kónickými, hrubě upravenými stěnami (obr. 10:24). Dále jsou zastoupeny bohatě zdobené tenkostěnné koflíky s odsazenými hrdly. Ve výzdobě převažují pásy vodorovných rýh, nahoře nebo dole lemovaných obrvením (obr. 10:5, 8), v jednom případě doplněných svislými a šikmými pásy rýh s řadou důlků v polích mezi nimi (obr. 10:10). Hrubší kónické koflíky s jednoduše zaoblenými okraji nesou kořeny širokých páskových uch (obr. 10:3–4). Jedním exemplářem je zastoupen cedník (obr. 10:12)

Obr. 10: Meclov, okr. Domažlice, poloha Za Humny. Zlomková keramika ze sídlištních objektů. 1: objekt 21; 2: objekt 25; 3–32: objekt 26.

a menší koflík či hrnek s odsazeným, lehce nálevkovitě rozevřeným hrdlem (obr. 10:7). Posledním zjištěným tvarem jsou amfory zdobené šikmým kanelováním (obr. 13:2, 5).

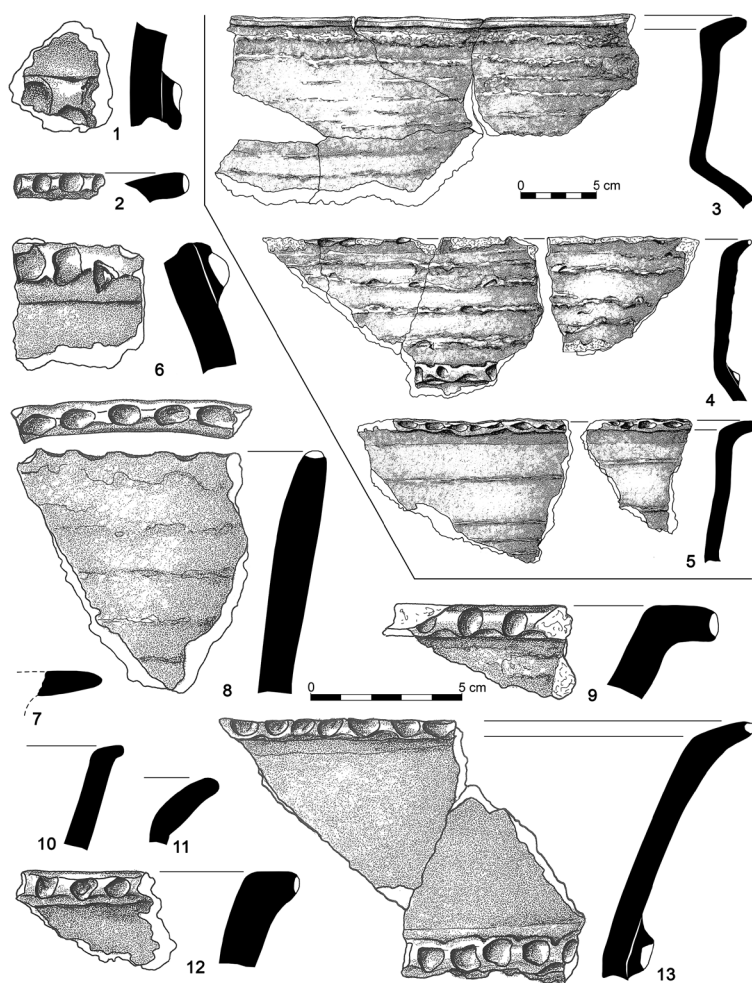
Objekt 30

Kruhová až mírně oválná sídlištní jáma o rozměrech 160×152 cm s delší osou ve směru SV–JZ, stěny strmé, na západní straně stupňovitě se svažující k miskovitě zahluubenému malému dnu, maximální hloubka 46 cm, výplň tmavě hnědošedá hlinitá s množstvím drobných uhlíků, zlomků keramiky a mazanice; při dně leželo torzo větší užitkové nádoby (zásobnice) a nedaleko i části jehlancovitého keramického závaží

Z výplně jámy pochází celkem 54 zlomků keramických nádob, z toho 17 typických. Ze střepů bylo možné rekonstruovat horní část větší zásobnice s válcovitým hrdlem a vodorovně vyloženým, zevnitř hraněným okrajem (obr. 13:8) a také horní část vejčité zásobnice s krátkým, šikmo vyhnutým, na čelní hraně hustě přesekávaným okrajem (obr. 14:1). Několik zlomků patří amforovitým zásobnicím s nálevkovitě rozevřenými hrdly, vodorovně vyloženými, někdy hustě promačkávanými okraji a promačkávanými páskami na lomu hrdla a výdutě (obr. 13:6–7; 14:3–4), další pak středně hrubým amforám zdobeným svislým nebo vodorovným kanelováním, případně kombinovaným (obr. 13:9–10, 12; 14:2). Málo se objevují misky ať už oblé, nebo kónické (obr. 13:15) zdobené při dně koncentrickými žlábkami. Keramický soubor doplňuje téměř kompletní jehlancovité závaží s čtvercovou podstavou a kónicky se zužujícími stěnami a otvorem. Na horní ploše závaží se dochoval výrazný důlek (obr. 13:11).

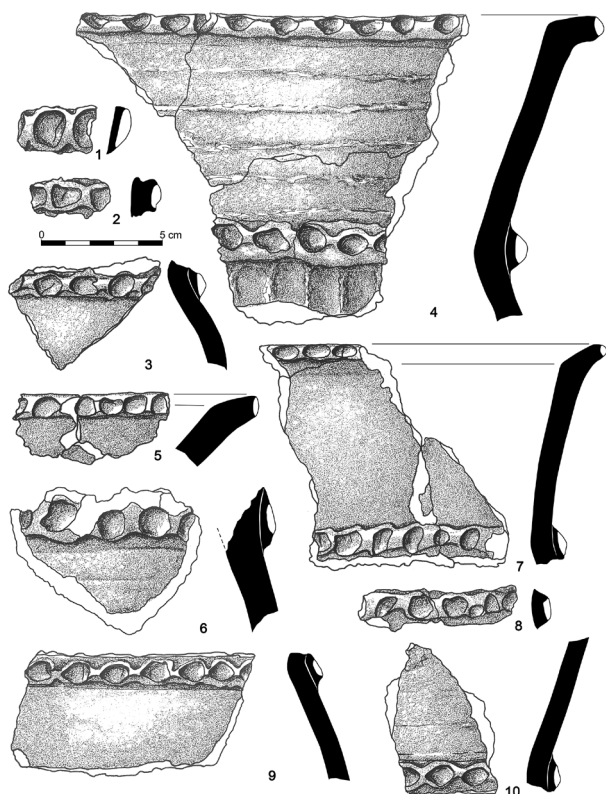
Objekt 37

Zásobní jáma nepravidelně oválného tvaru o rozměrech 220×290 cm s delší osou ve směru V–Z, stěny strmé, na západě stupňovité, na východě se objekt kolmo zahlubuje k plochému dnu, maximální hloubka 92 cm, výplň tmavě hnědošedá hlinitá s větší koncentrací drobných uhlíků a mazanice při dně

Obr. 11: Meclov, okr. Domažlice, poloha Za Humny. Zlomková keramika ze sídlištních objektů. 1–13: objekt 26.

Výplň jámy obsahovala 405 zlomků keramických nádob, z nichž bylo 63 typických. Mezi hrubou užitkovou keramikou dominují amforovitě zásobnice s nálevkovitě rozevřenými hrdly, vodorovně vyloženými okraji zdobené na přechodu hrdla ve výdutě promačkávanou plastickou páskou. Okraje bývají většinou na čelní hraně hustě promačkávané nebo přesekávané (obr. 14:5–6, 8; 15:1, 6), u dvou exemplářů na vnitřní straně hraněné (obr. 14:12, 19). Amforovitým zásobnicím také patří s největší pravděpodobností i další zlomky zdobené promačkávanou páskou (obr. 14:10–11; 15:2–5). Další nálevkovitě rozevřená hrdla náleží k hrubším hrncovitým nádobám či vejčitým zásobnicím (obr. 14:7, 9, 15, 20). Některá kónická hrdla mohou patřit dvojkónickým nádobám/okřínům (obr. 15:13, 24), stejně jako zlomky stěn zdobené vodorovným žlábkováním (obr. 14:17). Mezi jemnou keramikou převažovaly misky esovité profilace (obr. 15:14–15) a kónické

Obr. 12: Meclov, okr. Domažlice, poloha Za Humny. Zlomková keramika ze sídlištních objektů. 1–10: objekt 26.

misky s přímoú stěnou (obr. 15:16–17). Výjimečný je zlomek misky oblých stěn se zesíleným, na vnitřní straně hraněným okrajem (obr. 15:18). Dále jsou zastoupeny bohatě zdobené tenkostěnné koflíky s odsazenými hrdly. Ve výzdobě převažují pásy vodorovných rýh (obr. 14:13), někdy dole lemované obrvením (obr. 15:9), v jednom případě doplněných pásem do sebe zapadajících šrafovaných trojúhelníků, tzv. vlčími zuby (obr. 15:10). U jednoho exempláře je kořen drobného tyčinkovitého ucha lemován obloukovitým obrveným pásem (obr. 15:7).

Objekt 48

Vejčítá sídlištní jáma o zjištěných rozměrech 82 × 88 cm, západní část objektu zničena výkopem pro zemní elektrický kabel, delší osa ve směru V–Z, stěny strmé, stupňovité, dno malé, ploché s maximální hloubkou 40 cm, výplň tmavě hnědá hlinitá.

Z výplně jámy bylo získáno 142 zlomků keramických nádob, z nichž bylo 60 typických. Hrubá keramika je zastoupena především většími amforovitými zásobnicemi s nálevkovitě rozevřenými hrdly a vodorovně vyloženými okraji zdobené na lomu hrdla a výdutě promačkávanou plastickou páskou.

Okraje bývají většinou na čelní hraně hustě promačkávané nebo přesekávané (obr. 16:5–7, 11). Amforovitým zásobnicím také patří s největší pravděpodobností i další zlomky s promačkávanou páskou (obr. 16:8–10). Dvojkónickým nádobám/okřínům mohou náležet zlomky zdobené širšími vodorovnými žlábkami (obr. 17:4–5, 7). Ze střepů bylo možné rekonstruovat horní část velké misky s odsazeným, vodorovně vyloženým okrajem zdobeným koncentrickými žlábkami (obr. 17:1). Jemná keramika je zastoupena jen málo. Můžeme k ní přiřadit zlomek koflíku zdobeného širokým svazkem rýh (obr. 17:9) a také snad zlomek hrotitého dna koflíku nebo čerpáku (obr. 17:3). Nálezový soubor doplňuje dvojice pískovcových brousků (obr. 17:10–11) a křemenný drtič.

Z hromad ornice byl povrchovým sběrem získán soubor zlomkové keramiky (19 typických, 247 atypických). Ve zlomcích hrubší užitkové keramiky převažují amforovitě zásobnice s nálevkovitě rozevřenými hrdly, vodorovně vyloženými okraji a plastickou promačkávanou páskou na přechodu hrdla ve výdut. Jeden z okrajů je na čelní hraně hustě promačkávaný (obr. 18:2–7). Pouze jedním zlomkem nálevkovitě rozevřeného hrdla s promačkávaným okrajem jsou zastoupeny vejčité zásobnice (obr. 18:1). Lehce kónické hrdlo může patřit dvojkónické nádobě/okřínu (obr. 18:17). K jemné keramice řadíme zlomky kónických (obr. 18:13), oblých (obr. 18:11–12) nebo esovitě profilovaných misek (obr. 18:16, 18), dále zlomek stěny koflíku zdobeného dole obrveným vodorovným pásem přerušeným pásem svislých rýžek (obr. 18:8).

5 Chronologické zařazení nálezů

5.1 Amfory, etážovité nádoby (tzv. osudí)

Etážovité nádoby patří k typicky mladě bronzovým tvarům vyskytujícím se v prostředí milavečsko-knovízském nejčastěji v hrobovém kontextu, např. na mohylnících ve Štáhlavech – Hájku, Dýšině – Kokotsku či v Plzni – Nové Hospodě (Rybová – Šaldová 1958, 401) či na plochých pohřebištích, např. v Plzni-Doubravce (Doubová – Metličková – Mašková 2000, 96–97). Na sídlištích se objevují jen výjimečně a ve zlomcích, např. v Přesticích – Hájčce (Čedíková – Metlička 2008, obr. 8.13, 16; obr. 13:18) či v Plzni-Bručné (Zelenka 2011, tab. 4; tab. 26:20). Ze sídliště v Meclově lze k etážím

s jistotou přiřadit torzo z objektu 17. Lom mezi oběma částmi nádoby je zdoben širokými vodorovnými žlábkami, spodní část je v celé ploše svisle žlábkovaná (**obr. 7:1**). Podle Bouzkovy chronologie ji můžeme datovat do stupně V. – Hájek (*Bouzek 1962*), tj. do stupně Ha A2, s přímými analogiemi na plochém pohřebišti v Plzni-Doubravce (*Doubová – Metličková – Mašková 2000, obr. 3:8; 13:1*) a na sídlišti v Plzni-Bručné (*Želenka 2011, tab. 4:1–2*).

K tomuto typu nádob pravděpodobně patří i zlomky stěn zdobených svislou kanelací, případně kombinací svislé a vodorovné kanelace (**obr. 4:3; 13:5, 10**). Nelze vyloučit, že etážím náleží některé zlomky zdobené vodorovnými žlábkami (**obr. 13:12**), stejně jako horní rekonstruované části dalších nádob (**obr. 6:3–4**), které lze ve zlomkovém materiálu snadno zaměnit s okřínami.

5.2 Dvojkónické nádoby (tzv. okřínny)

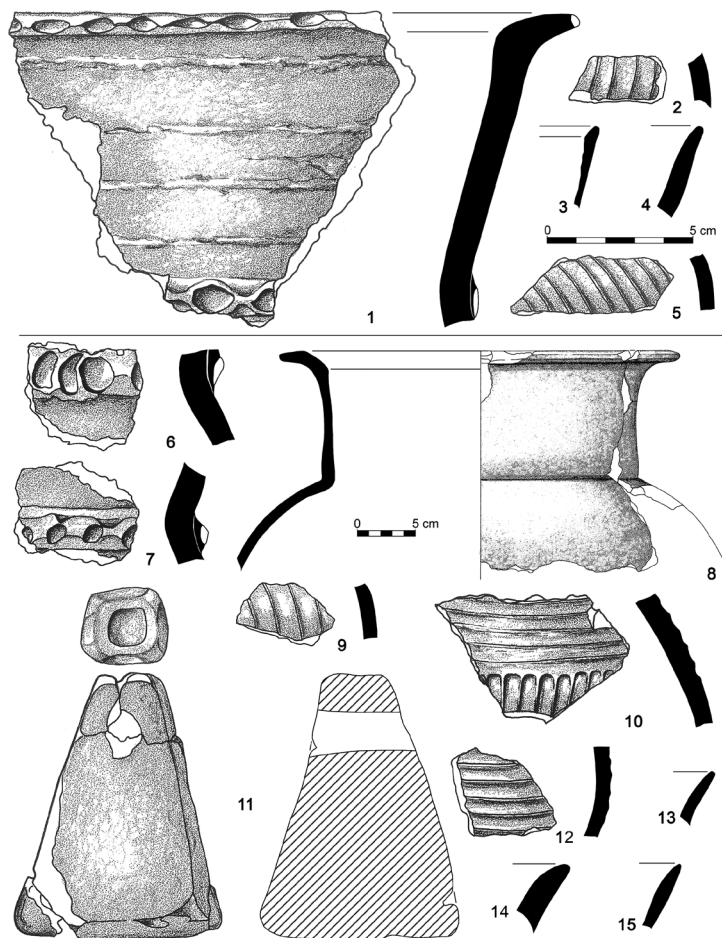
Dvojkónické nádoby obecně představují poměrně citlivý chronologický ukazatel. Jejich tvary (od ostrých k oblým lomům) a výzdoba se v průběhu mladší doby bronzové vyvíjí. Stejně jako etážovité nádoby také okřínny nacházíme nejčastěji v hrobovém kontextu, a to jak na mohylnících, např. v Dýšině-Kokotsku (*Rybová – Šaldová 1958, 400*) a ve Štáhlavech-Hájku (*Jílková – Rybová – Šaldová 1959, obr. 32:4a; obr. 53:a; obr. 55:1*), tak i na plochých žárových pohřebištích, např. v Plzni-Doubravce (*Doubová – Metličková – Mašková 2000, obr. 4–6*). Z rovinného sídliště v Přešticích-Hájce pochází torzo horní části menšího okřínu s oblým lomem zdobeným horizontálními žlábkami (*Čedíková – Metlička 2008, obr. 16:10*), na sídlišti v Přehýšově se podařilo ze zlomků slepit dvě torza nezdobených okřínů s oblým lomem (*Štěrbová 2008, obr. 10:1; obr. 11:1*).

Pokud se v sídlištním materiálu nepodaří slepit celá torza, je identifikace okřínů složitá. Mohou z nich pocházet kónická hrdla s oblými nebo zeslabenými okraji, někdy i vně tuhovaná (**obr. 7:3–4; 9:3, 16; 15:24**), případně zlomky s vodorovnými žlábkami, které by mohly pocházet z lomu

(**obr. 3:10–11; 14:14, 17; 17:4–5**). Žlábkovaná výzdoba oblých lomů naznačuje dataci do stupně HaA2.

5.3 Amforovitě zásobnice

Amforovitě zásobnice byly rozpoznány téměř ve všech objektech zkoumaného sídliště. Jejich vývoj můžeme sledovat již od střední, přes mladší až do pozdní doby bronzové, kdy vyznívají. Amforovitě zásobnice můžeme dělit podle tvaru hrdla do dvou skupin. Starší skupina (stupeň III.) má hrdlo válcovité, mladší pak hrdlo nálevkovité typické pro stupně IV.–VI. (*Bouzek 1962, obr. 63*). Horní plochy vodorovně vyložených okrajů jsou buď vodorovně seříznuté (**obr. 5:8; 11:12**) či hraněné (**obr. 7:26; 13:8**), nebo jen prostě konvexně prohnuté (**obr. 5:4; 8:1; 13:1**). Méně často jsou zdobené koncentrickými žlábkami (**obr. 8:4, 10**). Čelní plochy okrajů jsou často hustě promačkávané (**obr. 8:1–4; 11:13; 12:4**) nebo šikmo přesekávané (**obr. 4:1; 7:22–23; 14:1**). Amforovitě zásobnice jsou na ostrém lomu mezi hrdlem a výdutí zdobené promačkávanou plastickou páskou (**obr. 8:1; 11:13; 12:4, 7**). Jejich vnější povrch bývá

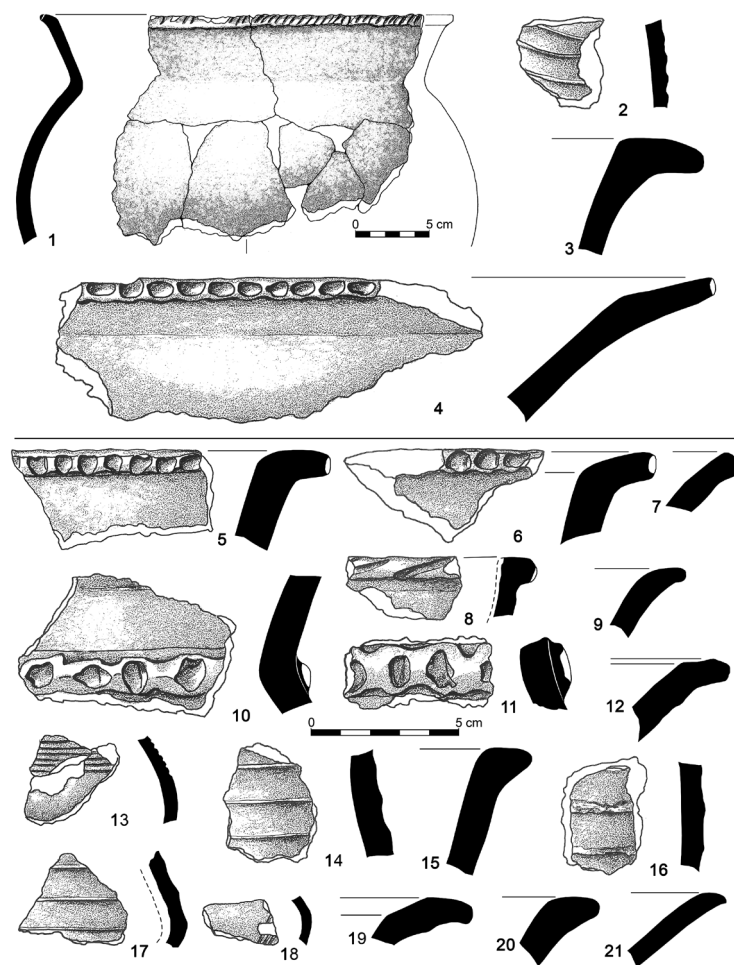

Obr. 13: Meclov, okr. Domažlice, poloha Za Humny.
Zlomková keramika ze sídlištních objektů. 1–5: objekt 26;
6–15: objekt 30.

často zdrsňen prstováním, na hrdle většinou vodorovným, na zbytku nádoby vislým.

Hojně zastoupený tvar nacházíme na rovinných i výšinných sídlištích, stejně jako na pohřebištích. Na dosud publikovaných rovinných sídlištích patří k běžnému inventáři, např. v Hunčicích (*Bašta – Baštová – Metlička 1990, obr. 2*), Plzni-Bručné (*Zelenka 2011, tab. 3; 11:11; 14; 24:1; 34:1–5*), Přehýšově (*Štěrbová 2008, obr. 8; 9:1; 13:2*), Přesticích-Háječku (*Čedíková – Metlička 2008, obr. 4:12–14; 5:7–14*), stejně jako na výšinných, např. ve Štítarech-Hosteticích (*Chytráček 2002, obr. 6:13–16*). Nacházíme je ovšem také na současných pohřebištích, ať už mohylových, např. Štáhlavy-Hájek (*Jílková – Rybová – Šaldová 1959, obr. 51a; 55a*), Dýšina-Kokotsko (*Rybová – Šaldová 1958, obr. 10:2; 12:1*) nebo plochých, např. Plzeň-Doubravka (*Doubová – Metličková – Mašková 2000, obr. 10:2*).

U amforovitých zásobnic z Meclova převažují hrdla nálevkovitě rozevřená, která bývají označována jako mladší. Válcovitě hrdlo starších zásobnic se objevuje pouze v jediném případě (*obr. 13:8*), zároveň však v doprovodu hrdel nálevkovitých.

Četná výzdoba okrajů i hranění rovněž odpovídají stupni Ha A2.

5.4 Zásobnice, hrnce

Rozpoznání tohoto druhu nádob mezi zlomkovitým materiálem je velice obtížné. Zároveň také nepatří mezi chronologicky citlivé tvary vyskytující se během celé mladší a pozdní doby bronzové. Zásobnici pravděpodobně patří zlomek nálevkovitě rozevřeného, vodorovně prstovaného hrdla zdobeného na okraji hustým promačkáváním (*obr. 11:8*). Zdobené i nezdobené analogie nacházíme na sídlišti v Přehýšově (*Štěrbová 2008, obr. 5:2, 4, 9; 9:2; 13:3, 9*) či v Plzni-Bručné (*Zelenka 2011, obr. 11:9; 25:7*).

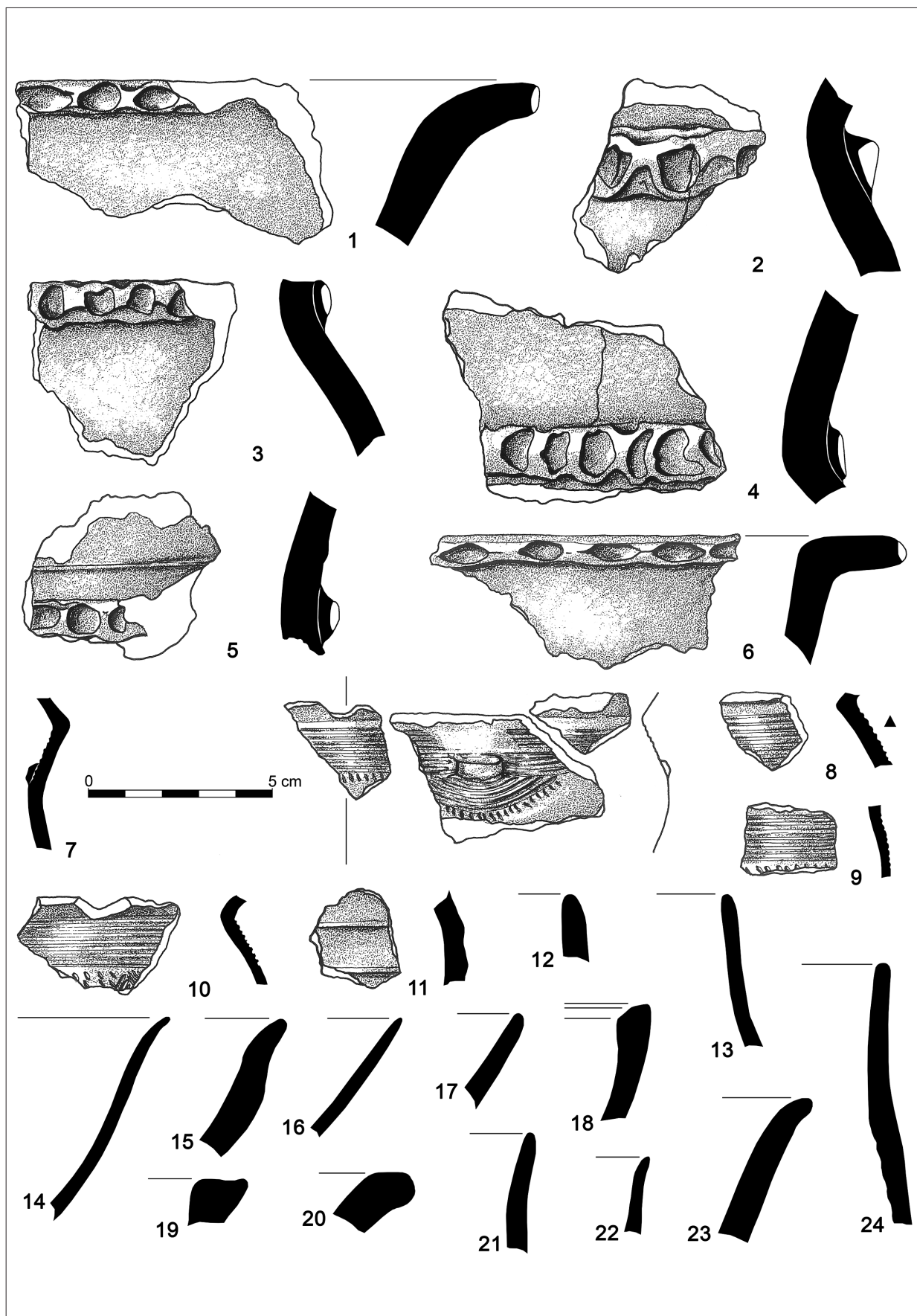
Hrncům či zásobnicím může náležet i několik dalších nálevkovitě rozevřených hrdel (*obr. 5:1; 14:7, 9*).

5.5 Mísy

Mísy nabývají rozličných velikostí a forem, od přímých kónických, přes oblé, esovitě profilované, až po mísy s odsazenými, vodorovně vyloženými okraji. Většina z nich patří mezi tvary průběžně vyskytující se po celou mladší dobu bronzovou a mající četné analogie na soudobých sídlištích i pohřebištích. Mezi ně řadíme nezdobené mísy s kónickými nebo oblými stěnami (*obr. 4:9; 6:9; 10:25*), a také mísy esovitě profilace (*obr. 3:5; 6:1; 9:25*). Pouze některé zdobené exempláře mohou mít chronologický význam. Sem patří zejména mísy s odsazeným, vodorovně vyhnutým okrajem, který bývá zdoben tordováním či soustředným žlábkováním (*obr. 9:12, 17; 17:1*) mající analogie na sídlištích v Přesticích – Háječku (*Čedíková – Metlička 2008, obr. 6:1*) či v Plzni-Bručné (*Zelenka 2011, tab. 15:8*), které jsou řazeny téměř výlučně do horizontu Ha A2/Ha B1.

Dalším chronologickým ukazatelem mohou být oblé mísy s tordovanými okraji nalezené v Přesticích-Háječku (*Čedíková – Metlička 2008, obr. 6:2–3*),

Obr. 14: Meclov, okr. Domažlice, poloha Za Humny.
Zlomková keramika ze sídlištních objektů. 1–4: objekt 30; 5–21: objekt 37

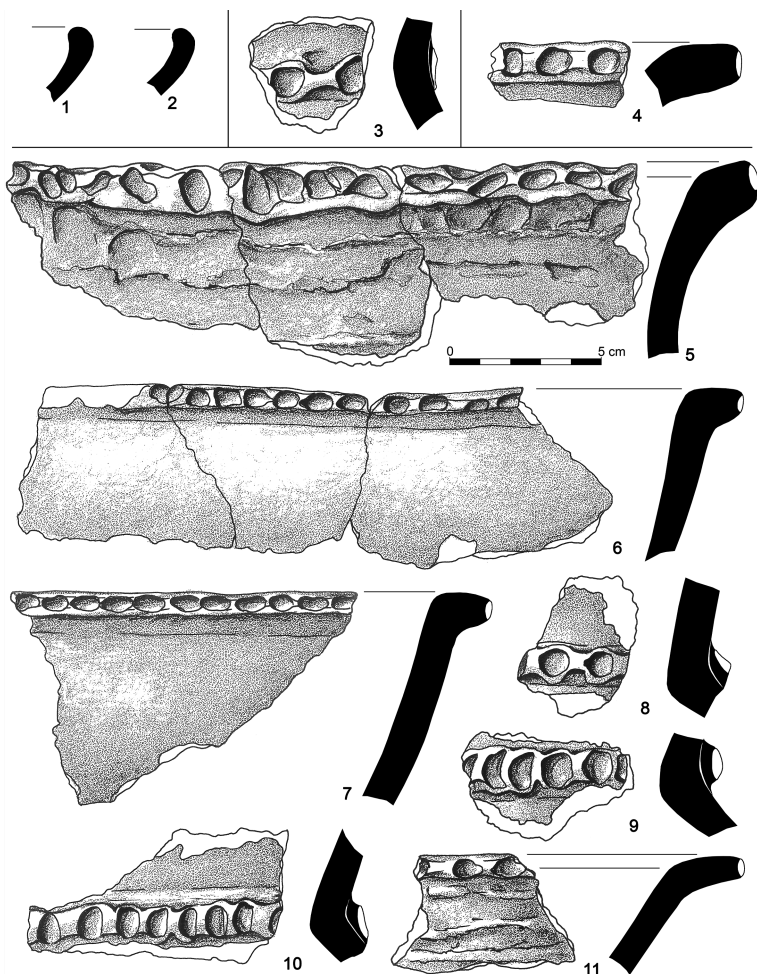
Obr. 15: Meclov, okr. Domažlice, poloha Za Humny. Zlomková keramika ze sídlištních objektů. 1–24: objekt 37.

kteřé v Meclově zastupuje jediný zlo-
mek (**obr. 6:2**). Několik stěn misek
nese při vnitřním okraji dna sou-
středné žlábký (**obr. 6:5; 7:15; 10:15**).
I tyto druhy výzdoby můžeme klást
do závěru mladší doby bronzové.

5.6 Koflíky

Koflíky patří k nejvýraznějším a také
nejzdobnějším jemným keramickým
tvarům. Na rozdíl od misek jsou vyba-
veny páskovými nebo tyčinkovými
uchy. Mezi běžné typy patří nezdo-
bené kónické nebo oblé koflíky střed-
ních stěn s širšími páskovými uchy
(**obr. 6:12–13; 10:3–4**), případně lehce
esovitě profilované koflíky (**obr. 6:11**).
Všechny tyto tvary jsou chronologicky
málo citlivé, na rozdíl od tenkostě-
ných koflíků s odsazeným, nálevkovitě
rozevřeným hrdlem bohatě zdobených
rytím, které se prosazují výrazněji
na konci vývoje mladší doby bronzové
ve stupni Ha A2/Ha B1 a pokračují
do následující pozdní doby bronzové.

Na zkoumaném sídlišti je nejběž-
nější tzv. attinská výzdoba složená
z jemně rytých vodorovných pásů le-
movaných šikmým obrvením (**obr. 3:2;
4:4; 6:15–16; 9:4; 10:8**), v jednom pří-
padě s pásem obloukovitě kopírující
kořen tyčinkového ucha (**obr. 15:7**). Nejsložitější je
motiv skládající se minimálně ze tří vodorovných
obrvaných pásů, které odděluje rýha od zbylé části
výdutě rozdělené svisle rytými pásy do polí zdo-
bených šikmými pásy do motivu klikatky. Dělicí
linie je mezi rytými pásy lemována řadou drobných
kruhových důlků (**obr. 10:10**). Koflíky s attinskou
výzdobou nacházíme na většině sídlišť, ale také
v hrobovém kontextu. Ve zlomcích se objevují na síd-
lišti v Plzni-Bručné (Zelenka 2011, tab. 2: 2,5; 13:17;
27:2), v Přesticích-Háječku (Čedíková – Metlička 2008,
obr. 11:13–14; 17:1, 8) nebo v Přehýšově (Štěrbová
2008, obr. 11:10–12). Několik kompletních kusů bylo
získáno také na pohřebištích, např. ve Štáhlavech-
Hájku (Jílková – Rybová – Šaldová 1959, obr. 53:b)
nebo v Dýšíně-Kokotsku (Rybová – Šaldová 1958,
obr. 4:5). Objevují si i samostatné pásy vodorovných,
šikmých nebo svislých rýh bez obrvení (**obr. 10:5;
14:13, 18**), případně jejich kombinace (**obj. 9:23**).

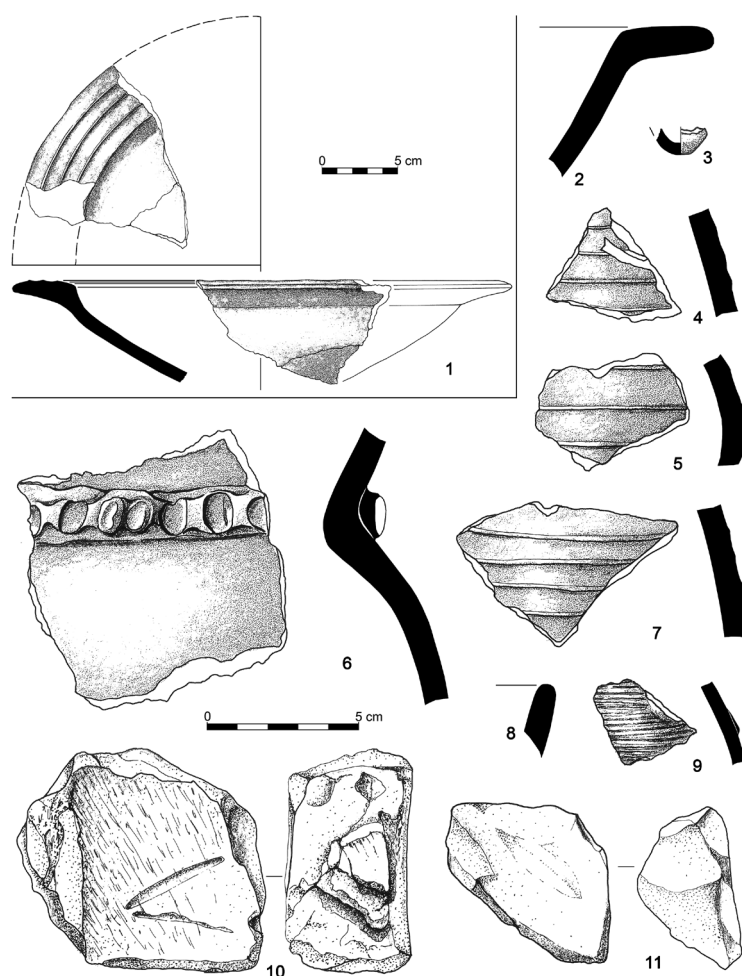

Obr. 16: Meclov, okr. Domažlice, poloha Za Humny. Zlomková keramika ze sídliš-
ních objektů. 1–2: objekt 43; 3: objekt 45; 4: objekt 47; 5–11: objekt 48.

Zvláštní postavení má drobný zlomek zahro-
ceného dna pocházející pravděpodobně z koflíku
(**obr. 17:3**). Tyto zvláštní tvary typické pro nynic-
kou kulturu jsou datovány do průběhu stupně Ha B.
V rámci zkoumaného sídliště se jedná o nejmladší
prvek naznačující přesah do pozdní doby bronzové.
Koflíky se zahroceným dnem pochází z hradiště
u Lipna nad Mží (Šaldová 1981, Abb. 4: 6), a zejména
z eponymního plochého pohřebiště v Nynicích (Šal-
dová 1965, obr. 14: 6; 15:10; 16:2).

5.7 Ostatní tvary

Dvěma exempláři jsou zastoupeny hustě perforo-
vané stěny cedníků (**obr. 9:13; 10:12**). Zachovaly se
však ve fragmentech, proto není možné určit jejich
bližší podobu. Nejsou chronologicky citlivé, stejně
jako miniaturní nádobka (**obr. 10:24**). Miniaturní
mistička s oblými stěnami byla nalezena na sídlišti

Obr. 17: Meclov, okr. Domažlice, poloha Za Humny. Zlomková keramika ze sídlištních objektů. 1–11: objekt 48.

v nedalekých Mašovicích (Čedíková – Metlička 2004, obr. 8:4). Na základě průvodní keramiky z objektu 5 byla datována do stupně Br C/Br D, tedy na rozhraní mezi střední a mladší dobou bronzovou.

K technické keramice řadíme jehlancovité závaží se čtvercovou základnou a příčným otvorem (obr. 13:11), které rovněž nemá chronologický význam. Závaží tvoří běžnou součást mladší i pozdně bronzových sídlišť, např. v Plzni-Bručné (Želenka 2011, obr. 10) či v Přesticích-Háječku (Čedíková – Metlička 2008, obr. 14:23; obr. 16:11).

6 Datace sídliště v Meclově – Za Humny

Jak bylo zmíněno výše, předpokládáme v Meclově pouze jedinou sídelní fázi, kterou můžeme na základě typologického a morfologického rozboru zlomkové keramiky datovat do vyspělé fáze

mladší doby bronzové, do stupně HaA2/HaB1, do Bouzkova stupně V., kdy klasickou náplň stupně HaA2 (etážovitě nádoby, okřínky s oblým lomem zdobenými žlábkováním, amforovitě zásobnice s nálevkovitými hrdly, misky s odsazenými, vodorovně vyloženými, tordovanými nebo žlábkovanými okraji) doplňují tvary a výzdoba, které svůj vrchol zažívají až v pozdní době bronzové (např. vnitřní hranění okrajů misek a amforovitých zásobnic, tenkostěnné koflíky bohatě zdobené tzv. attinským dekorem, koflík s hroťtým dnem).

7 Osídlení středního a dolního toku Černého potoka v mladší době bronzové

Zájmová oblast pokrývá katastry dnešních obcí Otova, Ohnišovic, Březí, Meclova, Mračnic a Mašovic, vše v okr. Domažlice. Pravěké osídlení se koncentruje převážně podél Černého potoka a jeho přítoků (obr. 19).

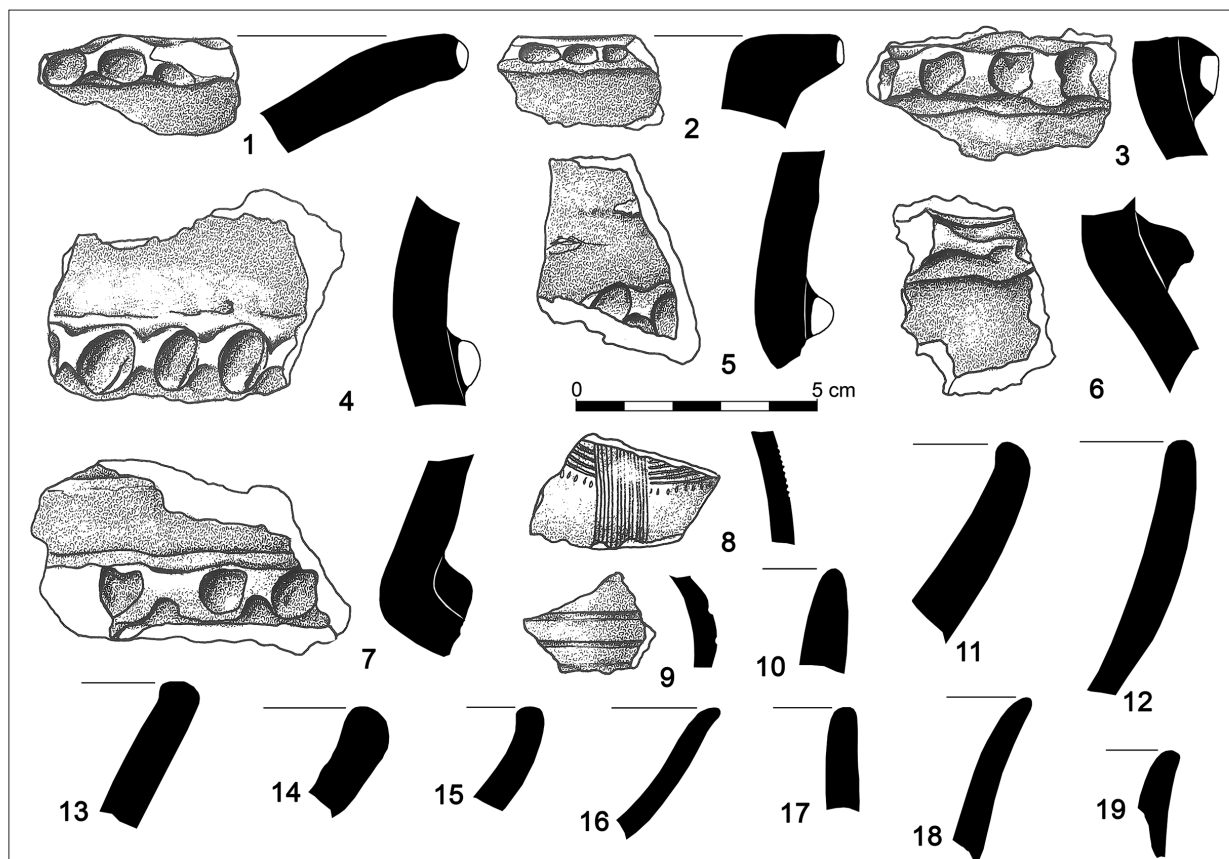
7. 1. Sídliště

Rovinná sídliště byla zachycena z velké většiny systematickými povrchovými sběry pracovníků Západočeského muzea v Plzni a Muzea Chodska v Domažlicích (Meclov-Březinka, Mašovice – Za Mlýnem, Mračnice-Podháj, Ohnišovice-Soutok, U Cihelny, Weissstein, Masna, Hofacker, Boheitschn, Otov-Stohy). V případě Ohnišovic vychází některé názvy poloh z původních německých názvů polních tratí (Kausková 2009, 26).

Meclov, okr. Domažlice, lokalita Březinka

Sídliště zjištěné v roce 1989 povrchovým sběrem manželů Baštových (ověřovací sběry provedli v roce 2001 P. Břicháček a M. Řezáč) leží na okraji návrší nad levým břehem bezejmenného přítoku Černého potoka. Lokalitu protíná od východu na západ silnice z Meclova do Otova (Bašta – Baštová 1992, 93; Břicháček – Metlička – Řezáč 2009a).

Sběry získaný soubor čítá několik stovek zlomků keramiky. Mezi typickými převažují zlomky výdutí a rozevřených hrdel amforovitých zásobnic

Obr. 18: Meclov, okr. Domažlice, poloha Za Humny. Zlomková keramika získaná povrchovým sběrem na ploše.

s vodorovně vyloženými okraji zdobenými na lomu promačkávanou plastickou páskou. Hrany okrajů jsou většinou hustě promačkávané nebo přesekávané (obr. 20:1, 3–4, 6, 8–11). Vnější povrch zásobnic je zdrsněný svislým prstováním, s výjimkou hrdla, které je upraveno prstováním vodorovným (obr. 20: 7, 10). Jedno z kónických hrdel může patřit okřínu (obr. 20:2), tenkostěnný zlomek nálevkovitě rozevřeného hrdla se zeslabeným okrajem pak koflíku (obr. 20:5). Rámcově lze soubor datovat spíše do stupně HaA, některé zlomky však mohou být i starší.

Mašovice, okr. Domažlice, lokalita Za Mlýnem

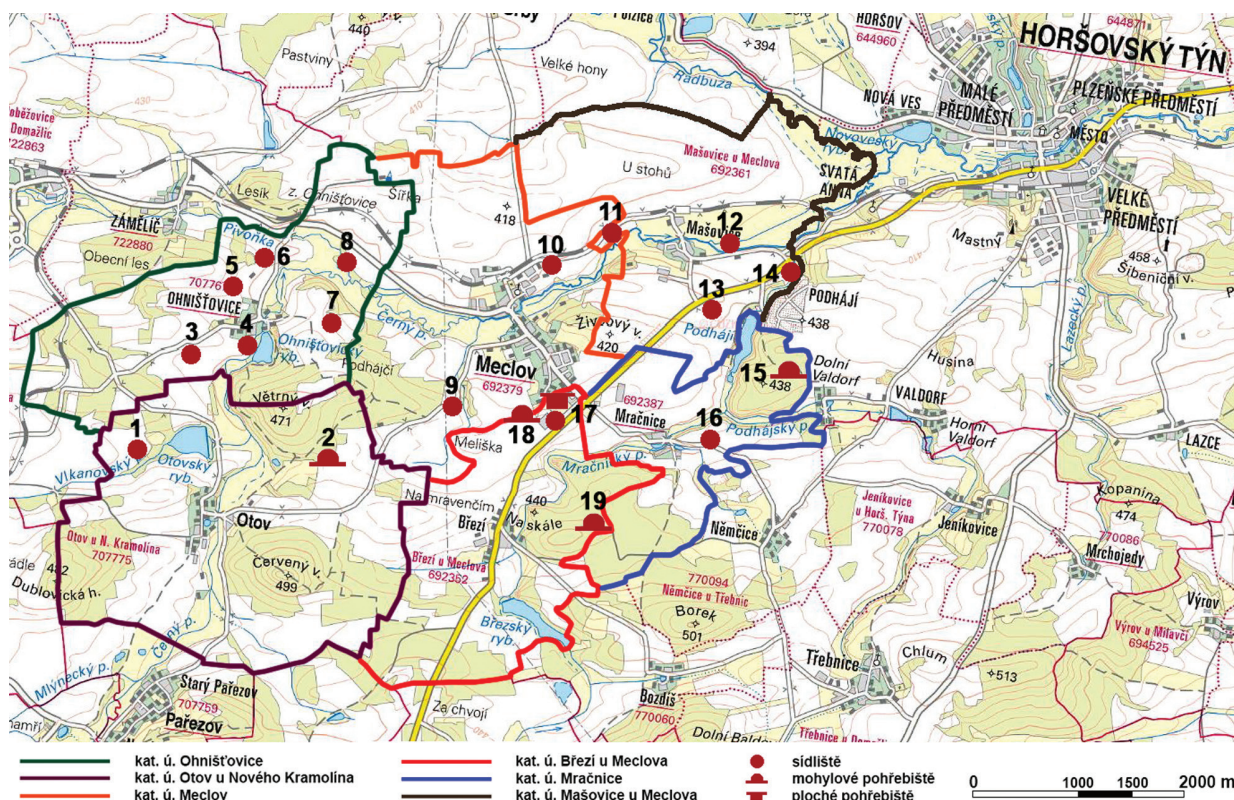
Několik typických zlomků z mladší doby bronzové bylo získáno sběrem v místě zasypaného výkopu pro plynovod v poloze Za Mlýnem, u silnice Mašovice-Meclov (Hereit – Řezáč 2016). Lokalita leží na mírném jihovýchodním svahu pozvolně klesajícím do údolí Černého potoka. V drobném náleзовém souboru nacházíme kónické hrdlo okřínu, hustě promačkávaný okraj zásobnice, vodorovně vyložený, tordovaný okraj misky či zlomky zdrsněné svislým prstováním (obr. 22:1–4). Rámcově lze soubor datovat do stupně HaA, podle tordované misky do stupně Ha A2.

Mračnice, okr. Domažlice, lokalita Podháj

Rovinné sídliště bylo zachyceno povrchovým sběrem manželů Baštových v roce 1989. Lokalita leží v jižním svahu návrší s kótou 411 m n. m., severně od silnice z Mračnic do Němčic (Bašta – Baštová 1992, 99). Nálezový soubor je nevýrazný, obsahuje pouze zlomky z rozhraní hrdla a výdutě hrubších užitkových nádob zdobených promačkávanou plastickou páskou (obr. 22:17–18, 20–22) a drobný zlomek stěny koflíku zdobeného skupinou šikmých rýh (obr. 22:23). Z tohoto důvodu je bližší datace problematická (pravděpodobně stupeň HaA).

Ohnišovice, okr. Domažlice, lokalita Soutok

Plošně rozsáhlé polykulturní sídliště bylo zjištěno povrchovým sběrem P. Břicháčka a M. Řezáče v roce 2001 (Břicháček – Metlička – Řezáč 2009 b) v prostoru jižně od silnice z Meclova do Poběžovic. Následně zde v letech 2005–2008 prováděli sběry pracovníci Muzea Chodska P. Kausek a J. Kausková (Kausková 2009), kteří se sběrům v regionu dlouhá léta soustavně věnovali. Areál je rozdělen od severu k jihu korytem dosud patrné, zaniklé vodoteče směřující k soutoku Pivoňky a Černého potoka.

Obr. 19: Mapa osídlení regionu středního a dolního toku Černého potoka v mladší době bronzové (podkladová katastrální mapa: www.cuzk.cz).

Sestavila L. Ornová. *Rovinná sídliště*: 1: Otov-Stohy; 3: Ohnišovice-Masna; 4: Ohnišovice-Hofacker; 5: Ohnišovice-Weissestein; 6: Ohnišovice – U Cihelny; 7: Ohnišovice-Boheitschn; 8: Ohnišovice-Soutok; 9: Meclov-Březinka; 10: Meclov – Za Humny; 11: Mašovice – Za Mlýnem; 12: Mašovice – U Stodoly; 13: Mašovice – Nad Hájem; 14: Mašovice-Podháj; 16: Mračnice-Podháj; 17: Meclov – U Hřiště. *Pohřebiště mohylová*: 2: Otov-Fučná; 15: Mračnice-Podháj; 18: Meclov – Na Palouku; 19: Břeží – Nad Lojdou. *Pohřebiště plochá*: 17: Meclov u Hřiště.

Povrchovými sběry bylo získáno velké množství zlomků pravěké a raně středověké keramiky, z nichž některé můžeme datovat do mladší doby bronzové. Hrubší užitková keramika je zastoupena vodorovně vyloženými, promačkáváním nebo přesekáváním zdobenými okraji amforovitých zásobnic (obr. 22:5–6), zlomky nálevkovitě rozevřených hrdel hrncovitých nádob (obr. 22:15–16) či stěnami nádob zdobených promačkáváním plastickými páskami (obr. 22:8, 10–11, 14). Jeden zlomek je zdoben svislým rýhováním (obr. 22:7). Objevuje se rovněž vodorovné žlábkování (Kausková 2009, tab. 2:35; 3:13, 15), případně tzv. attinská výzdoba koflíků (táž 2009, tab. 3:12). Okrajová profilace, typy nádob i výzdobné prvky dokládají osídlení v několika fázích doby bronzové (stupně BrC – Ha B).

Ohnišovice, okr. Domažlice, lokalita U Cihelny
Polykulturní sídliště situované na mírném jihovýchodním svahu v blízkosti zaniklé cihelny bylo zachyceno povrchovým sběrem P. a J. Kauskových (Kausková 2009, 40–41). Z lokality byl získán početný keramický materiál, jehož část náleží

mladší době bronzové. Hrubá užitková keramika je zastoupena nálevkovitě rozevřenými hrdly zásobnic s okraji hustě přesekávánými nebo promačkávanými (táž 2009, tab. 4:25; 5:1), vodorovně vyhnutými, promačkáváním nebo nezdobenými okraji amforovitých zásobnic (táž 2009, tab. 5:2, 16) či stěny nádob zdobených promačkáváním plastickými páskami (táž 2009, tab. 5:10, 15). Jemná keramika je v menšině, objevují se pouze koflíky, oblé či kónické misky. Vodorovné žlábkování a tzv. attinská výzdoba naznačují dataci do stupně HaA2/HaB1. Podobně jako na poloze Ohnišovice-Soutok osídlení pokračovalo i v pozdní době bronzové.

Ohnišovice, okr. Domažlice, lokalita Weissesein

Další sídelní poloha nalezená P. a J. Kauskovými ležela na jihovýchodním svahu sklánějícímu se do údolí Černého potoka. Lokalitou protékala dnes zaniklá vodoteč. Sběrem získaný materiál je však nevýrazný, hrubá sídlištní keramika dovoluje dataci pouze rámcově do průběhu mladší doby bronzové (Kausková 2009, 48, tab. 6:1–7).

Ohnišťovice, okr. Domažlice, lokalita Masna

Povrchovými sběry objevená lokalita, kterou protékala dnes zaniklá vodoteč, ležela na mírném svahu spadajícím do údolí Černého potoka. Sběrem získaný materiál je opět nevýrazný, hrubá sídlištní keramika zdobená promačkávanými plastickými páskami dovoluje dataci pouze rámcově do průběhu mladší doby bronzové (Kausková 2009, 48, tab. 6:1–7).

Ohnišťovice, okr. Domažlice, lokalita Hofacker

Lokalita se nachází jižně od obce, na výrazném návrší, které z jihu a východu obtéká Černý potok. Povrchovými sběry byl získán početný keramický materiál datovaný do průběhu mladší až pozdní doby bronzové (Kausková 2009, 57–60). Ke hrubé užitkové keramice řadíme zlomky hrncovitých nádob s nálevkovitě rozevřenými hrdly a amforovitých zásobnic s vodorovně vyloženými okraji a promačkávanými páskami na lomu. Ke středně hrubé a jemné keramice patří různé typy misek, od kónických, přes oblé až k esovitě profilovaným. Jeden zdobený zlomek náleží koflíku (táž 2009, tab. 7:6–40; tab. 8:1–34). Žlábkovaná výzdoba, obrvené rýhy i hranění vnitřních částí okrajů datují sídliště do stupně HaA2 s výraznějším přesahem do stupně Ha B.

Ohnišťovice, okr. Domažlice, lokalita Boheitschn

Sídliště situované na mírném severovýchodním svahu v blízkosti zaniklé polní cesty spojující

Ohnišťovice s Meclovem bylo zachyceno povrchovým sběrem P. a J. Kauskových (Kausková 2009, 68–69). Ke hrubé sídlištní keramice mladší doby bronzové řadíme především zlomek vodorovně vyhnutého, na čelní ploše přesekávaného okraje amforovité zásobnice (táž 2009; tab. 9:15), ke středně hrubé až jemné pak zlomky stěn esovité profilovaných misek (táž 2009; tab. 9:24) a zlomek misky s odsazeným, vodorovně vyloženým tordovaným okrajem (táž 2009; tab. 9:21). Sídliště můžeme datovat s největší pravděpodobností do stupně HaA2.

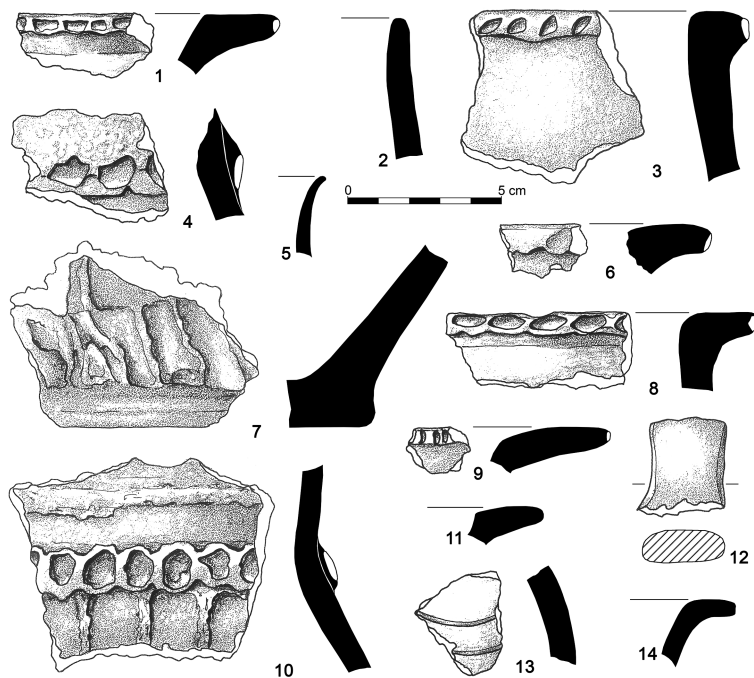
Otov, okr. Domažlice, lokalita Stohy

Polykulturní sídliště, zjištěné v roce 1998 povrchovým sběrem P. Břicháčka, leží západně od Otovského rybníka v nadmořské výšce 415–418 m n. m. Autor sběru uvádí zlomkovou keramiku datovanou do období kultury s lineární keramikou a do střední doby bronzové (Břicháček 2000, 134; týž 2003, 154). V prostoru severně od sběrové plochy P. Břicháčka provedla další sběry J. Kausková (2009, 71–72). Nově získanou, převážně hrubou sídlištní keramikou (amforovité zásobnice s vodorovně vyloženými, přesekávanými nebo promačkávanými okraji, zlomky stěn s promačkávanými plastickými páskami) můžeme datovat do průběhu střední a mladší doby bronzové (táž 2009, tab. 10:1–19).

Několik dalších sídelních poloh z mladší doby bronzové bylo zachyceno také v rámci nečetných, většinou drobných záchranných akcí.

Mašovice, okr. Domažlice, lokalita U Stodoly

V roce 1987 byla v poloze Mašovice – U Stodoly, na hraně a ve dně Mlýnské strouhy, zachycena cca 50 cm mocná kulturní vrstva, pod níž se nacházely zahloubené objekty (Bašta – Baštová 1989, 112). O dva roky později byla západní část náhonu nově regulována a při té příležitosti byla získána další zlomková keramika datovaná kromě mladší i do střední doby bronzové, dále do pozdní doby halštatské a mladší doby hradištní (Bašta – Baštová 1992, 91–92). Nálezový soubor z mladší doby bronzové můžeme na základě typické

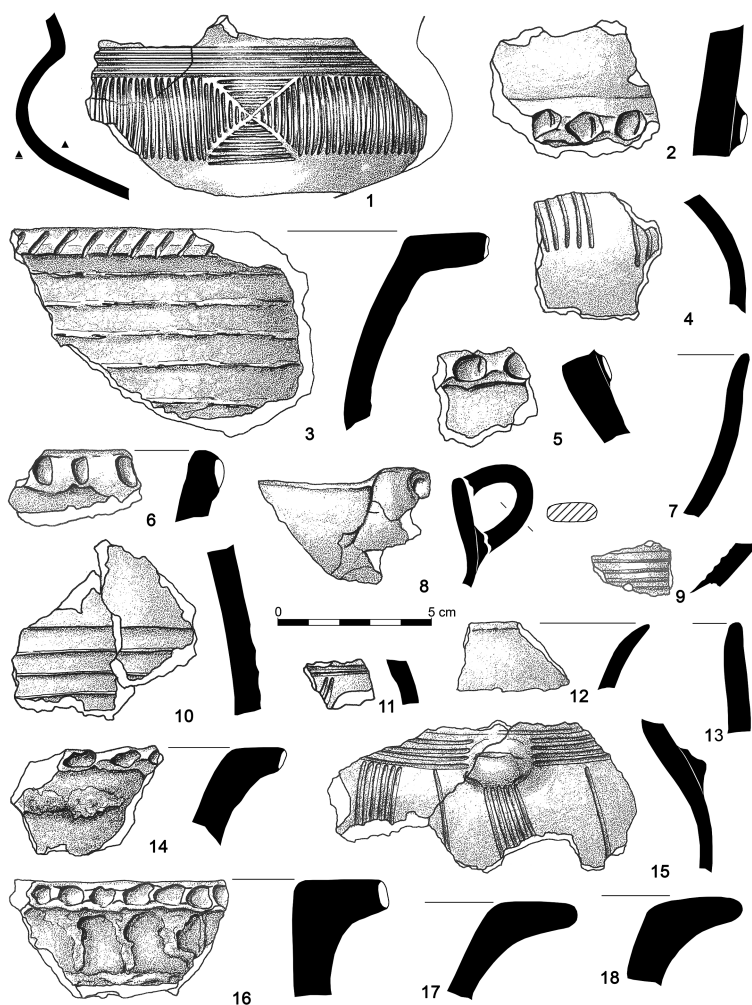
Obr. 20: Meclov, okr. Domažlice, lokalita Březinka.
Výběr zlomkové keramiky z povrchových sběrů.

keramiky datovat do stupně HaA2. Hrubá sídlištní keramika je zastoupena zlomky nálevkovitě rozevřených hrdel amforovitých zásobnic, s okraji vodorovně vyloženými, buď prostými, či na čelní hraně hustě promačkávanými, případně přesekávanými (obr. 21:3, 14, 16–18). Větší zásobnici s nálevkovitě rozevřeným hrdlem patří zlomek zdobený na hraně hustým promačkáváním (obr. 21:6), okřínu pak zlomek kónického hrdla s oblé zeslabeným okrajem (obr. 21:13), případně zlomek zdobený pásem vodorovných žlábků (obr. 21:10). Několik zlomků náleží bohatě zdobeným koflíkům s nálevkovitě rozevřenými odsazenými hrdly zdobenými pod lomem vodorovnými rýhami v kombinaci s šikmými skupinami rýh (obr. 21:4, 11–12, 15). Výduť jednoho exempláře je zdobena pásem svislých rýh přerušených motivem „přesýpacích hodin“, který vytváří v negativu tzv. ondřejský kříž (obr. 21:1). Poměrně málo jsou zastoupeny nízké tvary, např. misky esovité profilace (obr. 21:7) či oblé koflíky s uchem převyšujícím okraj (obr. 21:8).

V 90. letech 20. století došlo na katastrech Meclova a sousedních Mašovic k plošným archeologickým výzkumům v souvislosti s rozvojem komerční výstavby.

Meclov, okr. Domažlice, lokalita U Hřiště

V roce 1994 byly při výstavbě nové haly pro výrobu nábytku zachyceny dvě nové sídlištní polohy. Při severním okraji plochy byly zjištěny zahloubené objekty (sídlištní jámy, kůlové jámy), z jejichž výplně nebyly získány žádné archeologické nálezy. V jižní části plochy, oddělené od předchozí skupiny terénem bez pozitivních situací, bylo rozpoznáno celkem 12 zahloubených objektů (sídlištní jámy, kůlové jámy). Objekty 1 a 3 bylo možno na základě typické keramiky (amforovitě zásobnice s vodorovně vykloněnými okraji a promačkávanou páskou, esovité misky s vnitřním hraněním, oblé misky s dovnitř seříznutými okraji, výzdoba svislým i vodorovným žlábkováním) datovat do stupně HaA2/HaB1 (Braun 1994).

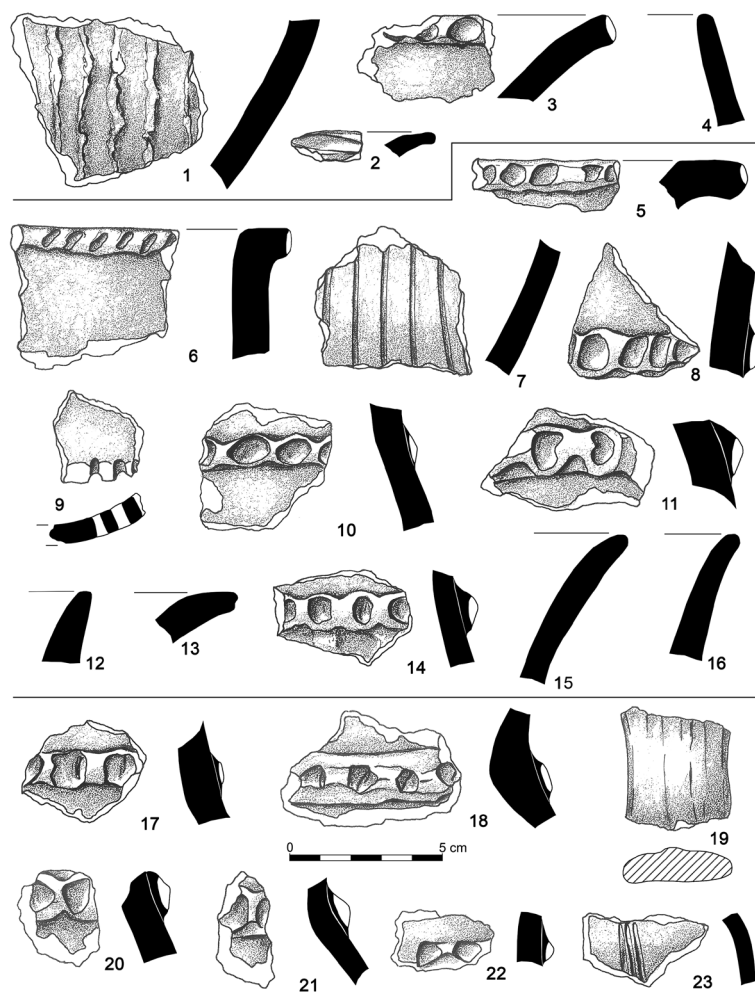
Obr. 21: Mašovice, okr. Domažlice, lokalita U Stodoly. Výběr zlomkové keramiky z povrchových sběrů ze stěn a dna mlýnského náhonu.

Mašovice, okr. Domažlice, lokalita Podhájí

Sídliště bylo zachyceno na jaře v roce 1994, při výstavbě přeložky silnice č. 26 mezi Horšovským Týnem a Meclovem. Na základě zlomkového materiálu z objektů č. 5, 6 a 8 bylo osídlení této polohy datováno do přechodného horizontu Vrhavč-Jíkalka stupně BrC2/BrD (Čedíková – Metlička 2004, 78; obr. 7–8).

Mašovice, okr. Domažlice, lokalita Nad Hájem

Další sídelní poloha byla zachycena při stejné akci asi o 700 metrů dále proti proudu Mračnického potoka. Jediný zachycený objekt (objekt 2) můžeme datovat opět do přechodného stupně Vrhavč-Jíkalka stojícího na přelomu střední a mladší doby bronzové (Čedíková – Metlička 2004, 78; obr. 5–6).

Obr. 22: Výběr zlomkové keramiky z povrchových sběrů na rovinných sídlištích. 1–4: Mašovice – Nad Tratí; 5–16: Ohnišťovice-Soutok; 17–23: Mračnice-Podháj.

7.2 Pohřebiště plochá

Ploché žárové hroby byly registrovány při plošné skrývce pro novou výrobu nábytku v Meclově, poloze U Hřiště, v roce 1994 (Braun 1994).

Meclov, okr. Domažlice, lokalita U Hřiště

Ve středu skryté plochy pro novou halu bylo zachyceno 6 plochých žárových hrobů datovaných do průběhu mladší doby bronzové. Jeden z nich byl obložený kameny (Braun 1994). Výzkum prozatím nebyl publikován. Nedaleko se nachází již dříve zkoumaný mohylník v poloze Na Palouku.

7.3 Pohřebiště mohylová

V blízkém okolí Meclova se nachází čtveřice mohylových pohřebišť, z nichž tři však nemůžeme blíže datovat. Buď z nich materiál zatím chybí

(Březí – Nad Lojdou), nebo byl ztracen (Otov-Fučná), případně je málo průkazný (Mračnice-Podháj). Je pravděpodobné, že alespoň některá z nich pochází z mladší doby bronzové, případně mají mladobronzovou fázi. Z posledního mohylníku v poloze Meclov – Na Palouku sice máme zlomky keramiky datovatelné do mladší doby bronzové, bohužel ale pouze z povrchových sběrů v okolí zkoumaných středobronzových mohyl.

Březí, okr. Domažlice, lokalita Nad Lojdou

Mohylové pohřebiště čítající minimálně 8 mohyl leží v Bozdíšském lese jižně od kóty 443 m n. m., v blízkosti lesní cesty (Šaldová 1960; John 2008). Větší mohyly nesou stopy po starších výkopech. Žádný materiál z nich není znám.

Mračnice, okr. Domažlice, lokalita Podháj

V lese Podháj rozkládajícím se mezi Mračnicemi a Valdorfem se nachází dvě skupiny mohyl v nevelké vzdálenosti od sebe. První čítá 5 (většina jich je poškozena), druhá 15 většinou původních mohylových násypů (Čujanová – Karásek 1975, 116–117). Z vývratů pochází keramika s prstovaným povrchem, kterou můžeme datovat do průběhu střední až mladší doby bronzové (Čedíková – Metlička 2004, 80).

Otov, okr. Domažlice, lokalita Fučná

V lese Fučná, v prostoru jihovýchodně od kóty Větrný vrch (468 m n. m.) se nachází skupina asi 15, většinou porušených mohyl. Část pohřebiště patrně zasahovala do přilehlého pole, takže byl blíže neznámý počet násypů v minulosti rozorán. Nálezy z těchto mohyl získaných výkopy ve 40. letech 20. století, nejsou známy. Podle zpráv jedna z nich patrně patřila milavečské kultuře mladší doby bronzové (Čujanová 1975, 128).

Meclov, okr. Domažlice, lokalita Na Palouku

Mohylové pohřebiště se nacházelo v polích jihozápadně od Meclova v trati zvané „Am Hübel“ (Na Palouku). Ze starších amatérských výzkumů

statkáře J. Leberla (80. léta 19. století) pochází několik keramických nádob a bronzových předmětů datovaných do střední až mladší doby bronzové (*Štrér 1887–89, 652*). Na počátku druhé světové války zde kopal učitel T. Tauber, který zde našel další keramické nádoby a bronzové předměty (*Šaldová 1960, 535*). V 60. a 70. letech 20. století byl mohylník podroben systematickému výzkumu V. Šaldové a následně E. Čujanové-Jílkové (Archeologický ústav Praha). Zkoumané mohyly ale patřily především česko-falcké kultuře střední doby bronzové (*Čujanová-Jílková 1969; táž 1981*). Zlomky keramiky, které mohou patřit mladší době bronzové, byly získány pouze povrchovými sběry v okolí mohylníku (*Štefanová-Šaldová 1959*). Nelze však vyloučit, že patří spíše sídlišti zachycenému v blízké poloze U Hřiště při výstavbě nové haly v roce 1994 (*Braun 1994*).

8 Shrnutí a závěr

Pravěké osídlení sledovaného regionu v povodí středního a dolního toku Černého potoka začíná v mladší době bronzové svým vrchol. Rovinná sídliště kopírují nejen hlavní tok Černého potoka, ale také všechny jeho vedlejší přítoky, např. Vlkanovský či Mračnický potok. Osídlené polohy můžeme na základě zlomkové keramiky datovat od přechodného stupně BrC2/BrD až do stupně HaA2 s přesahem do stupně HaB1. Osídlení v mikroregionu pokračuje i v pozdní době bronzové. Významnou roli hrálo výšinné sídliště na Mlýnském vrchu ležící na hranici katastrů Meclova a Mašovic, případně sídliště situované na terénním výběžku nad

meandrem Mračnického potoka nedaleko mohylníku na katastru Březí.

Přechodný stupeň BrC2/BrD Vrhavěč-Jílkalka je dobře znám z již publikovaných objektů na sídlišťích v Mašovicích-Podhájí a Mašovicích – Nad Hájem. Plně mladobronzový stupeň BrD je znám prozatím málo. S touto fází snad můžeme počítat na sídlišti v Meclově-Březince, které svůj rozkvět zažívá ve stupni HaA, vyloučit ji nelze ani na dalších sídlišťích s málo typickým materiálem (např. Ohnišovice – polohy Soutok, Weissestein a Masna, Otov-Stohy). Největší množství sídlišť je možné datovat do vyspělého stupně HaA2 (Mašovice – Za Mlýnem a U Stodoly, Ohnišovice-Boheitschn), případně do stupně HaA2/HaB1 s prvními příznaky výzdoby pozdní doby bronzové (Ohnišovice – U Cihelny a Hofacker, Meclov – U Hřiště), kam ostatně i patří pojednávané sídliště v poloze Meclov – Za Humny.

Z výše uvedeného je patrná vysoká koncentrace osídlení mladší doby bronzové ve zvoleném regionu. Oproti poměrně známému počtu sídlišť kontrastuje zatím malá četnost soudobých pohřebišť, ať už mohylových nebo plochých. Každé z pěti pohřebišť je ve vztahu k mladší době bronzové svým způsobem problematické. Buď materiál chybí (Březí – Pod Lojdou) nebo byl ztracen (Otov-Fučná) či není publikován (Meclov – U Hřiště), případně je chronologicky neprůkazný (Mračnice-Podhájí). Sporné jsou i nálezy mladobronzové keramiky v okolí mohylníku v poloze Meclov – Na Palouku. Není tak v budoucnosti zcela vyloučen objev nových pohřebních areálů, ať už plochých žárových hrobů či rozoraných mohylníků.

Literatura

- Bašta, J. – Baštová, D. 1989: Meclov, okr. Domažlice. Výzkumy v Čechách 1986/87, s. 112. Praha.
– 1992: Meclov, okr. Domažlice. Výzkumy v Čechách 1988/89, s. 91–93. Praha.
Bašta, J. – Baštová, D. – Metlička, M. 1990: Osídlení mikroregionu Čemínského potoka v době bronzové. Archeologické rozhledy 42, s. 147–158. Praha.
Bína, J. – Demek, J. 2012: Z nížin do hor. Geomorfologické jednotky České republiky. Praha.
Bouzek, J. 1962: K milavečské keramice na Plzeňsku. Archeologické rozhledy 14, s. 175–217. Praha.
Braun, P. 1994: Žáchraný archeologický výzkum na staveništi výrobní nábytku v Meclově v roce 1994. Investorská zpráva. Archiv oddělení OŽAV ŽČM v Plzni.
Břicháček, P. 2000: Otov, okr. Domažlice. Výzkumy v Čechách 1998, s. 134. Praha.
– 2003: Otov, okr. Domažlice. Výzkumy v Čechách 2000, s. 154. Praha.
Břicháček, P. – Metlička, M. – Řezáč M. 2009a: Meclov, okr. Domažlice. Hlášení ŽČM v Plzni, č. j. 80/2009. Archiv oddělení prehistorie ŽČM v Plzni.
– 2009 b: Meclov, okr. Domažlice. Hlášení ŽČM v Plzni, č. j. 78/2009. Archiv oddělení prehistorie ŽČM v Plzni.

- Čedíková, E. – Metlička, M. 2004: Sídlištní nálezy horizontu Vrhavěč-Jíkalka z Mašovic, okr. Domažlice. Sborník ŽČM, řada Historie XVII., s. 67–81. Plzeň.
- 2008: Sídliště z mladší fáze milavečské kultury v Přešticích, okr. Plzeň-jih, v poloze Na Dlouhém a V Háječku. Sborník ŽČM, řada Historie XIX., s. 35–62. Plzeň.
- Čujanová, E. 1975: Otov, okr. Domažlice. BŽO 1972, s. 116–117. Praha.
- Čujanová, E. – Karásek, Z. 1975: Mračnice, ok. Domažlice. BŽO 1972, s. 116–117. Praha.
- Čujanová-Jílková, E. 1969: Nové poznatky z výzkumu československých mohyl. Archeologické rozhledy 21, s. 149–167. Praha.
- 1981: Staromohylový hrob z Meclova, okr. Domažlice. Praehistorica VIII. Varia Archaeologica 2, s. 91–95. Praha.
- Demek, J. a kol. 1987: Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny. Praha.
- Doubová, M. – Metličková, J. – Mašková, M. 2000: Žárové pohřebiště mladší doby bronzové v Plzni-Doubavce, Masarykova ulice (okr. Plzeň-město). Záchranný výzkum plzeňského muzea v r. 1912–1914 a 1926–1927. Rekonstrukce pohřebiště. Sborník ŽČM, řada Historie XV., s. 83–104. Plzeň.
- Hereit, P. – Řezáč, M. 2016: Mašovice, okr. Domažlice. Hlášení ŽČM v Plzni, č. j. 217/2016. Archiv oddělení prehistorie ŽČM v Plzni.
- Chytráček, M. 2002: Výšinné sídliště z mladší doby bronzové ve Štítarech nad Radbuzou – Hostěticích, okr. Domažlice. Sborník ŽČM, řada Historie XVI., s. 113–131. Plzeň.
- Jílková, E. – Rybová, A. – Šaldová, V. 1959: Mohylové pohřebiště na Hájku u Štáhlav. Památky archeologické 50, s. 54–116. Praha.
- John, J. 2008: Břež u Meclova, okr. Domažlice. Výzkumy v Čechách 2005, s. 24. Praha.
- Kausková, J. 2009: Struktura pravěkého osídlení na horním toku Černého potoku. Rukopis nepubl. diplomové práce na FFUK Praha.
- Mikyška, R. 1968: Geobotanická mapa ČSSR, 1. České země. Praha.
- Quitt, E. 1971: Klimatické oblasti Československa. Studia geographica 16. Brno.
- Rybová, A. – Šaldová, V. 1958: O pohřebním ritu milavečské kultury v západních Čechách. Památky archeologické 49, s. 348–409. Praha.
- Řezáč, M. – Metlička, M. – Břicháček, P. 2009: Meclov. Hlášení ŽČM Plzeň, č. j. 81/2009.
- Šaldová, V. 1960: Příspěvek k otázce osídlení jihozápadních Čech v časně době bronzové. Památky archeologické 51, s. 527–538. Praha.
- 1965: Západní Čechy v pozdní době bronzové – Pohřebiště Nynice I. Památky archeologické 56, s. 1–96. Praha.
- 1981: Pozdní doba bronzová v západních Čechách. Praha.
- Štefanová-Šaldová, V. 1959: Meclov, okr. Domažlice. Zpráva z výzkumu za rok 1959. Archiv oddělení prehistorie ŽČM v Plzni.
- Štěrbová, A. 2008: Sídlištní objekty z mladší a pozdní doby bronzové v Přehýšově, okr. Plzeň-sever. Sborník ŽČM, řada Historie XIX., s. 67–91. Plzeň.
- Štrér, B. 1887–89: Mohyly Lužnické na Domažlicku. Památky archeologické 14, s. 652–660. Praha.
- Tomášek, M. 2000: Půdy České republiky. Praha.
- Vejnar, Z. 1980: Geologická mapa ČSSR. Praha.
- Zelenka, A. 2011: Polykulturní sídliště na katastrech Plzně-Bručné a Plzně-Černic, okr. Plzeň-město. Archeologie Západních Čech 2, s. 7–104. Plzeň.

Meclov – Flachlandsiedlung in der Lage Za Humny. Beitrag zur Struktur der Landschaftsbesiedlung im Vorgebirge des Böhmisches Waldes (böhmisches Seite des Oberpfälzer Waldes) in der jüngeren Bronzezeit

Die urzeitliche Besiedlung der verfolgten Region im Einzugsgebiet des Mittel- und Unterlaufs des Baches Černý potok erlebt in der Bronzezeit ihren Höhepunkt. Die Flachlandsiedlungen kopieren nicht nur den Hauptstrom des Černý potok, sondern auch alle seine Nebenflüsse, z. B. die Bäche Vlkánovský oder Mračnický potok. Die besiedelten Lagen sind anhand der Bruchkeramik von der Übergangsstufe BrC2/BrD bis in die Stufe HaA2 mit Übergriff in die Stufe HaB1 zu datieren. Die Besiedlung in der Mikroregion setzt auch in der späten Bronzezeit fort. Eine bedeutende Rolle spielte die Höhengiedlung auf dem Berg Mlýnský vrch, die an der Grenze der Kataster von Meclov und Mašovice liegt, evetuell die auf

dem Terrainausläufer oberhalb des Mäanders des Baches Mračnický potok situierte Siedlung unweit des Hügelgräberfeldes auf dem Kataster Březí.

Die Übergangsstufe Br C2/Br D Vrhavč-Jíkalka ist aus den bereits publizierten Objekten der Siedlungen in Mašovice-Podhájí und Mašovice – Nad Hájem gut bekannt. Die voll jungbronzezeitliche Stufe Br D ist vorläufig wenig bekannt. Mit dieser Phase kann man vielleicht auf der Siedlung in Meclov-Březinka rechnen, die ihre Blütezeit in der Stufe Ha A erlebte; sie ist aber auch auf weiteren Siedlungen mit wenig typischen Material nicht auszuschließen (z.B. Ohnišovice – Lagen Soutok, Weissenstein und Masna, Otov-Stohy). Die meisten Siedlungen sind in die hochentwickelte Stufe HaA2 zu datieren (Mašovice – Za Mlýnem und U Stodoly, Ohnišovice-Bohejschn), eventuell in die Stufe HaA2/Ha B1 mit ersten Anzeichen von Verzierungen der späten Bronzezeit (Ohnišovice – U Cihelny und Hofacker, Meclov – U Hřiště), wo übrigens auch die besprochene Siedlung in der Lage Meclov – Za Humny hingehört.

Aus dem oben angeführten ist die hohe Konzentration der Besiedlung der jüngeren Bronzezeit in der ausgewählten Region ersichtlich. Mit der verhältnismäßig bekannten Siedlungszahl kontrastiert die bis jetzt niedrige Zahl gefundener zeitgenössischer Grabstätten, sowohl der Hügelgräber als auch der Flachgräber. Jede der fünf Grabstätten ist in Bezug zur jüngeren Bronzezeit auf seine Art problematisch. Entweder fehlt das Material (Březí – Pod Lojdou) oder es ist verlorengegangen (Otov-Fučná) oder es wurde nicht publiziert (Meclov – U Hřiště), eventuell ist es chronologisch nicht beweiskräftig (Mračnice-Podhájí). Fraglich sind auch die Funde jungbronzezeitlicher Keramik in der Umgebung des Hügelgräberfeldes in der Lage Meclov – Na Palouku. In Zukunft ist also die Entdeckung neuer Bestattungsgelände nicht ganz ausgeschlossen, seien es flache Brandgräber oder zerackerte Hügelgräberfelder.

Deutsch von Klára Studená

Mgr. Antonín Zelenka
Západočeské muzeum v Plzni, p. o.
Oddělení prehistorie
Zborovská 40
CZ 301 00 PLZEŇ
e-mail: azelenka@zcm.cz